

Lofotodden
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Lofotodden nasjonalparkstyre

Møtested: Meieriet Kultursenter, Leknes

Dato: 26.04.2024

Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 13/24	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 14/24	Referatsaker		
ST 15/24	Delegerte saker		
ST 16/24	Brudd på verneforskrift - Tips om bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark - 2024	X	2023/30883
ST 17/24	Brudd på verneforskrift - Tips om bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark - *****	X	2023/30883
ST 18/24	Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark - revidert utgave til høring		2022/7309
ST 19/24	Eventuelt		

ST 13/24 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte
ST 14/24 Referatsaker
ST 15/24 Delegerte saker

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	18/24	26.04.2024

Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark - revidert utgave til høring

Forslag til vedtak

Lofotodden nasjonalparkstyret godkjenner forvaltningsplanen slik den foreligger. Forvaltningsplan legges ut på høring og offentlig ettersyn med minimum 6 ukers høringsfrist.

Forvaltningsplanen har et godt kunnskapsgrunnlag og er lokalt forankret gjennom rådgivende utvalg som er brukt som referansegruppe. Nasjonalparkstyret har som hensikt å legge forvaltningsplanen ut på høring våren 2024, så snart den er faglig godkjent.

I forbindelse med høring vil det bli foretatt en ny gjennomgang av forvaltningsplanen i rådgivende utvalg og det blir arrangert folkemøter. Formålet er å styrke den lokale forankringen ytterligere.

Nasjonalparkstyret har som målsetning å ha en godkjent forvaltningsplan i løpet av 2024.

Bakgrunn

Etter forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark §12 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon med videre. Som nyetablert nasjonalpark har Lofotodden nasjonalpark ennå ikke en godkjent forvaltningsplan. Miljødirektoratet skal godkjenne forvaltningsplanen.

I den praktiske og daglige forvaltningen av nasjonalparken vil det være behov for en presisering av verneforskriften og forklaring til forskriftens bestemmelser, dvs. en plan som inneholder mer detaljerte og konkrete «kjøreregler». En slik plan kalles en forvaltningsplan. Særlig for verneområder med mange og sterke brukerinteresser er det behov for å utarbeide forvaltningsplaner. En forvaltningsplan skal utfylle

verneforskriften. Den kan imidlertid ikke åpne opp for tiltak utover rammene som verneformålet og verneforskriften setter eller innføre nye restriksjoner.

Besøksstrategi og tiltaksplan for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i 2022.

Prosjektplan for forvaltningsplanen ble godkjent på styremøte den 30.11.2022. Melding om oppstart ble utsendt den 19.01.2023 med frist for innspill innen den 31.03.2023. Oppstartsmelding ble sendt til grunneiere og andre rettighetshavere, interesser og myndighet, samt Statnett SF, Elma AS og Lofotkraft Produksjon AS.

Den 01.06.2023 hadde forvaltere oppstartsmøte med rådgivende utvalg. På møtet ble det tatt en gjennomgang av retningslinjer og rutiner som skal utarbeides i forbindelse med en forvaltningsplan.

Den 27.09 og 03.10.2023 hadde forvaltere arbeidsmøte med styret og rådgivende utvalg. På arbeidsmøtet var det en gjennomgang av forslag til retningslinjer for dispensasjonspraksis for tema som byggetiltak og andre inngrep, motorferdsel, organisert ferdsel og større arrangement, bruk av drone, etc.

Forvaltningsplanen ble godkjent av styret på styremøte den 30.11.2023 og ble sendt til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet den 13.12.2023. Den 12.04.2024 ble det avholdt et Teams møte med forvaltere og Miljødirektoratet for å oppklare og diskutere tilbakemeldingene.

Vurdering

Forvalter har ferdigstilt forvaltningsplanen i tråd med tilbakemeldingene og diskusjonene med Miljødirektoratet.

Under er en tabell med Miljødirektoratets tilbakemeldinger og rettelsen forvalter har gjort. I tillegg til disse fikk vi noen mindre kommentarer og forslag til setningsendringer som er såpass små og enkle at de ikke er lagt inn i tabellen under.

Tema	Miljødirektoratets tilbakemelding	Forvalters rettelse
Eierstruktur s. 8	Gjerne ha mer utfyllende informasjon om fordelingen av privat og statlig grunn, angi antall private eiendommer, hvordan arealet i nasjonalparken er fordelt mellom kommunene og om det er noen bruksretter som er relevant å omtale.	Det kjørt en analyse på dataene som er lagt inn i kapittelet. Å liste relevante bruksretter på eiendommene er en for omfattende jobb og er i samråd med Miljødirektoratet blitt utelatt.
Verneprosess s. 8	Bør beskrives mer utfyllende utover vernevedtaket.	Bakgrunnen for vernet og prosessgangen er lagt til.
Vernegrense s. 9	Kan si noe om hvor man finner vernekartet.	Dette er lagt til.
Reindrif	Kan fjernes om det er ikke er aktuelt for området.	Kapittelet er fjernet.

Friluftsliv s. 9	Gjerne beskriv hva som finnes av tilrettelegging i tilknytning til friluftsliv, skillet mellom enkel og tyngre tilrettelegging.	Dette er lagt til.
Reiseliv s. 10	Beskriv hva som foregår av organisert ferdsel og aktivitet i regi av reiselivet i området.	Dette er lagt til.
Forskning og undervisning s. 11	Nevn om det er ingen forskningsaktivitet foregår.	Dette er lagt til.
Bygg og installasjoner s. 12	Angi antall bygg og beskriv byggene som finnes. Omtal gjerne eierforhold.	Vedlegg 3. er oppdatert med informasjonen.
Motorferdsel s. 13	Beskriv hvilken motorferdsel som foregår.	Dette er lagt til.
Sentrale føringer s. 18	Gjentakelser her og i kapittel «Naturmangfoldloven»	Innhold er oppdatert i begge kapitlene for å unngå dette.
Retningslinje #1 s. 19	Vanskelig å definere «tradisjonell byggeskikk», men dere kan prøve å angi noen rammer for høyde, bruk av materialer o.l. Kan tidligere bygg brukes som veileder? Gjerne hør med SNO om de har noen forslag basert på erfaringene sine.	Forvalter kontaktet SNO og Nordland Fylkeskommune for forslag. «Tradisjonell byggeskikk» ble byttet til «lokal byggeskikk» og definisjonen ble lagt inn som en egen retningslinje (#20) etter § 3. femte ledd.
Retningslinje #2 s. 19	Endre kategori fra «bygninger og andre installasjoner» til «veier og annen infrastruktur» Retningslinjen som dekker mange tema, kan deles opp i de enkelte temaene. Andre avsnitt er upresist og går i noen tilfeller lengre enn det som regnes som vedlikehold. Se veileder om «Opprettelse av verneområder».	Fikset Fikset Avsnittet er oppdatert med informasjon fra veilederen.
Retningslinje #3 s. 20	Ikke nødvendig å gjengi hele bestemmelsen, man	Alle bestemmelsene er kortet ned.

	<p>kan lage en kortere og mer beskrivende overskrift</p> <p>Se veileder om «Opprettelse av verneområder» for definisjon av ombygging.</p>	Definisjon er oppdatert.
Retningslinje #8 s. 22	<p>Stram inn retningslinjene så det er tydelig at det er hovedsakelig forvaltningsmyndigheten som gjør dette. Gjerne ha med retningslinjer for eksterne. Se tips tatt fra Skarvan- og Roltdalen.</p> <p>Trimposter er ikke definert som organisert ferdsel.</p>	Kapitlet er oppdatert ut utbedret med nye retningslinjer og definisjoner. Vilkåret at det må foreligge en skilt- og merkeplan for godkjennelse ble fjernet i ettertid.
Retningslinje #19 s. 26	Passer bedre under tema «landbruk»	Fikset.
Retningslinje #26 s. 28	<p>Ville delt denne i 3, med egne retningslinjer for hvert tema: Uttak av fremmede treslag, vedhugst og rydding av løvskog.</p> <p>Fortell om forholdene.</p> <p>Stram inn retningslinjen så det går klarere frem at grunneiere kan skånsomt ta ut enkelttrær av fremmede treslag.</p> <p>Begrens motorferdsel i forbindelse med tiltaket til frossen og snødekt mark.</p>	Retningslinjen er nå delt i tre, #26, #27 og #28. Retningslinjene er revidert.
Retningslinje #34 s. 30	Si noe kort innledningsvis om hvilke kulturminner disse retningslinjene er aktuelle for.	Lagt inn.
Retningslinje #35 s. 31	<p>Topptrim regnes ikke som organisert ferdsel.</p> <p>Gjerne forklar bakgrunnen for disse retningslinjen.</p> <p>Normalt settes en grense på inntil 50 personer, ikke 5.</p>	<p>Fikset.</p> <p>Fikset</p> <p>Etter en diskusjon med Miljødirektoratet kom vi frem til å beholde grensen</p>

		på 5 personer på bakgrunn av de lokale forholdene i Lofotodden.
Retningslinje # 36 s. 34	Gjerne forklar bakgrunnen for retningslinjen. Størrelse på 50 personer, ikke 20.	Lagt inn Samme resultat som retningslinje #35 og beholder grensen på 20 personer.
Retningslinje #39 s. 36	Denne bestemmelsen er ikke lenger gjeldende. Se brev «Regulering av ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder».	Oppdatert etter brevet.
Retningslinje #48 s. 38	Si noe om hvor dette er aktuelt hvis det er et sted som er utgangspunktet for at bestemmelsen er med i forskriften.	Fikset
§ 10. andre ledd, tidligere retningslinje #46.	Vanskelig å forstå, kan strykes.	Denne retningslinjen er strøket: Unødvendig støy er forbudt. Bruk av droner, motordrevet modellfly eller lignende er forbudt. Alt som er tillatt etter verneforskriften og alt som forvaltningsmyndigheten gir tillatelse til anses som nødvendig støy og er unntatt forbudet.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering har nasjonalparkstyret et ferdigstilt dokument som kan sendes på høring og offentlig ettersyn. Kunnskapsgrunnlaget er godt, og mål og strategiske valg er begrunnet og lokalt forankret.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Forvaltningsplan Lofotodden nasjonalpark
- 2 1. Stier i Lofotodden nasjonalpark
- 3 2. Stier i Lofotodden nasjonalpark
- 4 3. Soneinndeling - Lofotodden nasjonalpark

Vedlegg:

Forvaltningsplan Lofotodden nasjonalpark

1. Stier i Lofotodden nasjonalpark
2. Stier i Lofotodden nasjonalpark
3. Soneinndeling- Lofotodden nasjonalpark

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark i Moskenes og Flakstad kommuner i Nordland fylke - [Forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark i Moskenes og Flakstad kommuner i Nordland fylke - Lovdata](#)

Intern kladd

Innledning

Lofotodden (VV00003401)

Godkjent av	
Oppstartsdato	
Planlagt revisjon	
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorte saksnummer	
Forvaltningsmyndighet	Lofotodden nasjonalparkstyre
Forvaltningsmyndighetstype	Nasjonalparkstyre
Oppsyn	
Fylker	Nordland
Kommuner	Moskenes, Flakstad
Verneform	nasjonalpark
Verneplan	Annet vern eller verneplan
Vernet dato	22.06.2018

Om forvaltningsplanen

Etter forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark §12 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon med videre.

Miljødirektoratet har gitt Lofotodden nasjonalparkstyre delegert myndighet til å utarbeide en forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriften, og skal godkjennes av Miljødirektoratet.

I den praktiske og daglige forvaltningen av nasjonalparken vil det være behov for en presisering av verneforskriften og forklaring til forskriftens bestemmelser, dvs. en plan som inneholder mer detaljerte og konkrete «kjøreregler». En slik plan kalles en forvaltningsplan. Særlig for verneområder med mange og sterke brukerinteresser er det behov for å utarbeide forvaltningsplaner. En forvaltningsplan skal utfylle verneforskriften. Den kan imidlertid ikke åpne opp for tiltak utover rammene som verneformålet og verneforskriften setter, eller innføre nye restriksjoner.

Forvaltningsplanen gir retningslinjer for dispensasjonspraksis, fastsetter rutiner for saksbehandling etter verneforskriften og definerer mål for vernet og synliggjør aktuelle tiltak, herunder skjøtsel og tilretteleggingstiltak. Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv og skal normalt virke i ti år.

Det er et mål at forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid mellom sentrale aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen viser hvordan

oppgaver og ansvar er fordelt mellom noen sentrale aktører i nasjonalparken i henhold til blant annet lover og regelverk. Forvaltningsplanen vil også fungere som en rettesnor og veiledning for brukerne.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Miljødirektoratet har med hjemmel i naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum delegert myndigheten for forvaltning av Lofotodden nasjonalpark til Lofotodden nasjonalparkstyre, og fastsatt vedtekter for styrets utøvelse av myndighet.

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Naturmangfoldloven gjelder side om side med annet lovverk. Tiltak i verneområder må ha tillatelse etter både naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Videre har forvaltningsmyndigheten ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Handlingsrommet til forvaltningsmyndigheten følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten har ikke myndighet til å fatte vedtak som går ut over bestemmelsene i verneforskriften.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. De rettslige rammene og muligheten for utøvelse av skjønn er de samme uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Tilleggsopplysninger

I forbindelse med verneplanprosessen ble det utarbeidet et utkast til en forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark. Prosjektplan for forvaltningsplanen ble behandlet i styremøte den 30.11.2022.

Besøksstrategi og tiltaksplan for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i 2022. Besøksstrategien er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten skal gjennomføre besøksforvaltningen for verneområdet. I tiltaksplanen er det lagt en plan for hvilke tiltak som skal gjennomføres på innfallsporter og i verneområdet.

Naturmangfoldlovens formålsparagraf (nml§ 1) sier at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskets virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. I lovens kapittel II med alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, er det nedfelt forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer. nml § 6 understreker at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet. Lovens kapittel V omfatter områdevern. Paragrafene 35 – 40 hjemler vern av

arealer til nasjonalpark, naturreservat m.fl. naturmangfoldloven. § 47 gir forvaltningsmyndighet hjemmel til å gjennomføre skjøtselstiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

Områdefakta

Landareal (daa)	86000
Sjøareal (daa)	13000
IUCN-status	IUCN_II
Ramsar-status	
Emerald-status	

Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon: <https://www.regjeringen.no/no/tema/klimatema/innvikling-og-miljo/innsiktsartikler-klimatema/miljo/internasjonale-klimatema-miljoavtaler/id2344798/>

IUCN

Norge er medlem i Verdens naturvernunion (IUCN). (<https://www.iucn.org/>). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder (Protected Areas) (<https://www.iucn.org/theme/protected-areas>). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalt IUCN kategorier (<https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-area-categories>). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Natur

Beskrivelse

Lofotodden nasjonalpark omfatter et område med et storslagent og særpreget landskap, samt interessante naturmiljø langs strandflaten der det tidligere har vært bosetning. Her finnes det rødlista naturtyper som sanddynemark, kulturmarkseng og boreal hei i områder som tidligere var slått og beite. Innenfor området er det også viktige hekkeplasser for rødlista sjøfugl, og kongeørn og havørn.

Naturtyper beskrivelse

Landskapet i Lofotodden nasjonalpark domineres av smale, høye tinderekker med små strandflater omgitt av åpne havområder, et naturfenomen som er sjeldent i global sammenheng. Landskapet er et resultat av en rekke geologiske prosesser, og området har stor naturhistorisk verdi. Til tross for næringsfattig berggrunn og et værhardt klima, huser Lofotodden et spennende naturmiljø. Kalkrike rasmarker, sanddynemark og kulturlandskap gir lommer av rikt artsmangfold blant fjellvegetasjon og lynghei som ellers dominerer i nasjonalparken.

Nasjonalparken omfatter et område med et storslagent og særpreget landskap, samt interessante naturmiljø langs strandflata der det tidligere har vært bosetning. Her finnes det rødlista naturtyper som sanddynemark, kulturmarkseng og boreal hei i områder som tidligere var slått og beita. Innenfor området er det også viktige hekkeplasser for rødlista sjøfugl.

Til tross for næringsfattig berggrunn, er det flere områder med interessant botanikk. Spesielt langs strandflatene eller i rasmarek, hvor man finner en mer artsrik botanikk med mer kalkkrevende arter. Lofoten ble tidlig isfritt under siste istid, og noen fjellplanter kan ha sine eldste forekomster i Norge nettopp her i Lofotodden.

Arter beskrivelse

Lofotodden er et viktig hekke- og leveområde for sjøfugl og flere rovfuglarter. Sjøfuglområdene er i all hovedsak i mer utilgjengelige områder langs yttersiden av nasjonalparken, og er ikke utsatt for forstyrrelser fra menneskelig aktivitet. Her finner vi også flere sjøpattedyr, blant annet oteren som er vanlig langs hele kyststripa.

Moskenesøya har en variert strandsone, men med store forskjeller mellom «yttersida» (mot nord) og «innersida» (mot sør og Vestfjorden). De største verdiene for naturmangfold tilknyttet strandsonen finner vi på yttersiden, der man finner viktige funksjonsområder for fugler og dyr. Tettheten av hekkende fugler er høy i dette «beltet». Bortfall eller forringelse av areal (leveområder) fører til nedgang i bestander. Små inngrep kan virke ubetydelige, men summen av mange inngrep over tid, er ofte svært store. Rike skjellsand- og tareforekomster, kombinert med øyer og holmer med hekkende sjøfugler, dominerer den ytre delen av strandsonen. Om vinteren overvintrer fuglearter som ærfugl, praktærfugl og gulneblom i store antall. Om sommeren blir flere av områdene brukt som myteplasser (feller fjær), først og fremst av laksand, svartand og ærfugl. På denne tiden er fuglene ekstra sårbare for forstyrrelser, siden de har helt eller redusert flyveevne.

Strand og strandberg er viktige hekke- og rasteområde for flere sjøfuglarter. På Kvalvika og Bunessanda ble det i forbindelse med en kartlegging registrert 17 fuglearter med aktiviteter tilknyttet hekking, fordelt på vade-, måke-, alke-, ande-, og spurvfugl, hvorav flere er rødlistede. I høyereliggende områder hekker fjellrype, lirype, heilo (NT), smålom og flere spurvfuglarter.

Kongeørn og havørn har flere kjente hekkelokaliteter på yttersida av Moskenesøya. Andre rovfuglarter som er observert i eller i randsonen til nasjonalparken er vandrefalk, jaktfalk (sårbar, VU), tårnfalk, dvergfalk, fjellvåk og jordugle.

Langs strandflatene finner vi de mest artsrike naturmiljøene. Dette er steder hvor det fra gammelt av har vært bosetning, skjøtsel og beitedyr. Gammel beitemark og sandstrender med kalkrik skjellsand danner grunnlag for at en rekke kalkkrevende og sjeldne arter trives her.

I høgfjellet blir vegetasjonen mer karrig, og gråsteinen dominerer landskapet i form av nakent berg og rasmarek. Den store andelen rasmarek viser at forvittringsprosessen som har bidratt til å danne landskapet fremdeles pågår for fullt. Særlig i de nordlige delene av nasjonalparken som fremdeles brukes som utmarksbeite, finner vi et stort mangfold av planter.

Vi finner også flere mudderflater og gruntvannsområder der den biologiske produksjonen er ekstra betydelig, og der ulike arter finner maten sin hele året. I trekktidene, og spesielt om høsten, brukes disse flatene av fugler fra hele Nordkalotten på vei til- og fra hekkeplassene. Slike områder kan samle et firesifret antall sjø- og våtmarksfugler samtidig.

I Bunesfjorden og Trolldalen er det gjort funn av flere rødlistede beitemarkssopper knyttet til kulturmarkseng, dette er den lokaliteten som er rikest på beitemarkssopper i Lofoten med 19 registrerte arter: derav 13 vokssopparter.

Rødlistearter beskrivelse

Norsk rødliste for arter en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeida av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene. I rødlista er artene kategorisert ut fra hvor trua de er: Kritisk trua (CR), sterkt trua (EN), sårbar (VU) og nært trua (NT). Mer informasjon om rødlista finner du her: <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>

Se "Arter beskrivelse".

Geologi beskrivelse

Geologer beskriver ulikhetene i fjellformasjonene i Lofoten som en konsekvens av bergartenes alder. Ytterst i Lofoten, som i Lofotodden nasjonalpark, er fjellene villere og skarpere nettopp fordi de består av hardføre bergarter som stammer fra jordens urtid. Hardføre bergarter som granitt slipes saktere ned, og forklarer det dramatiske utseendet. Lenger inn i Lofoten, mot Leknes, er det yngre og mindre harde bergarter. Konsekvensen er et mykere utseende på de omkringliggende fjellene. Topografien i Lofotodden nasjonalpark er alpin og preget av spisse fjelltopper mellom 400 og 1000 moh. Høyest er Hermannsdalstinden ut mot havet vest for Reine på 1029 moh. Flere steder er det nokså lange og til dels høye, nakne bergvegger. Området er ellers preget av mange korte dalfører, både vendt mot øst og vest. Ved Bunesfjorden, Horseidet og dels ved Kvalvika skjærer dalførene seg tvers gjennom fjellrekka ut mot havet. Ellers finnes det områder med mer slak fjellhei i nordre del, samt ved Turtnbakkheia og Hellesegga i sør. Det er likevel de spisse tindene og bratte fjellkammene med tilhørende dype daler som preger landskapet.

Området består for det meste av næringsfattig berggrunn med amfibolitt, hornblendegneis og glimmergneis som klart dominerende bergarter. Mellom Hellevika og Gjerdvika i sørvest og Ånstadvatnet i øst består berggrunnen av anortositt, som er mer næringsrik. Store deler av området er dekket med bart fjell eller tynt løsmassedekke. Løsmasseforekomster som er interessant for artsmangfoldet er strandavsetninger ved havet med innhold av kalkfragmenter (skjellsand). Dette finner vi blant annet i tilknytning til sanddynesystemene på Bunes, Horseidet og i Kvalvika.

Landskapet er et resultat av en rekke geologiske prosesser. På Moskenesøya finner vi 2,7 milliarder år gamle gneiser som er blant de eldste bergartene i Norge. Disse er omkranset av smeltebergarter som trengte opp gjennom jordskorpa for 1,8 milliarder år siden. Lofoten ble dannet i forbindelse med oppsprekking av jordskorpa, i jura og kritt, og deretter en landhevning hvor områdene rundt (Vestfjordbassenget og Ribbanbassenget), sank inn og Lofoten ble stående igjen. Senere (i tertiær) ble området på nytt hevet ca. 1000 meter.

Under siste istid fungerte Lofoten som en barriere som drenerte brestrømmen fra innlandsisen sørover via Vestfjorden. Innlandsisen, som kom fra øst, var kun i kortere perioder mektig nok til å bevege seg over Lofotfjellene. De høyeste fjelltoppene stakk da over isen som nunataker. På grunn av lite påvirkning av innlandsisen kunne små lokale Lofotbreer vokse frem og eksistere i lange tidsrom. De formet det vakre landskapet i Lofoten med tinder, egger, dype botner og trange fjorder. Vestkysten av Lofoten og Vesterålen var trolig også blant de tidligst isfrie områdene i Norge etter siste istid.

Strandflaten er en annen karakteristisk landform. Det er en slakt skrånende erosjonsflate som avgrenses mot land av en bratt fjellvegg og går til ca. 50 meter under havnivå. Dannelsen er en kombinasjon av frostforvitring, bølge- og iserosjon. Fordi havnivået under større nedisinger var lavere enn i dag, ligger en større del av strandflaten nå under vann og gir opphav til et utall av større og mindre øyer, holmer og skjær. Strandflaten i Lofoten strekker seg opp mot 10 km ut i havet.

To landskapstyper som dominerer området er lågfjellsmassiv med tindelandskapspreg og kystslettas åpne vik og klippekyst. I forbindelse med landskapskartleggingen er det foretatt en verdisetting av landskap ut fra kriteriene representativitet og sjeldenhet. Lofotodden er gitt svært store landskapsverdier.

Klimaendring

Klimaet har avgjørende betydning for forekomsten og utbredelsen av naturtyper og arter i økosystemene. Høyere temperatur kan endre artssammensetningen, f.eks. ved at varmekjære arter vil kunne spre seg nordover i landet, og høyere opp i fjellet, ofte på bekostning av mer kuldetolerante, alpine og polare arter. Alpine arter er spesielt sårbar for klimaendringer i og med at de verken kan flytte oppover i høydegradient eller lengre nordover.

En annen konsekvens av klimaendringer er lengre vekstsesong, som kan være gunstig for noen arter. Lengre vekstsesong kan bidra til å endre artssammensetningen i vegetasjonsdekket, ved at noen arter utkonkurrerer andre. Kulturlandskap og sanddynemark kan i større grad være utsatt for gjengroing, og lavereliggende vegetasjon kryper stadig høyere opp i fjellet og fortrenger høyfjellsvegetasjon.

Artssammensetningen i marine økosystemer endrer seg pga. havforsuring og høyere havtemperatur. I Lofoten påvirker dette spesielt kolonihekkende sjøfugl. Avstanden mellom hekkeplass og beiteområde for sjøfugl øker, fordi byttedyr, som raudåte, tilpasser seg klimaet ved å trekke lengre nord. Andre, varmekjære arter øker i utbredelse, og blir en konkurrent til sjøfuglen. F.eks, den effektive predatoren makrellen, som beiter på sildelarver, et viktig byttedyr for blant annet lundefugl.

Lofotodden som referanseområde

Lofotodden kan være et egnet referanseområde for å følge utviklingen i naturen, og effekten av ulike påvirkningsfaktorer (nml § 33. h.). Innenfor utredningsområdet har vi blant annet en unik mulighet til å studere mangfoldet av geologiske prosesser som har formet, og fremdeles former landskapet. Området kan også være egnet til å studere effekten av klimaendringer. Det er det åpne landskapet som preger området i dag. Årsaken til dette er trolig en kombinasjon av menneskelig påvirkning i form av hogst, beite og slått samt klimatiske forhold. Den menneskelige bruken av området er de siste tiårene betydelig redusert. Selv om det ut fra verneverdiene i området er ønskelig å få i gang skjøtsel, er det ikke realistisk at man klarer dette overalt. Lofotodden kan dermed være et svært egnet referanseområde for å studere hvilken betydning beite og skjøtsel har for etablering av skog (nml § 33. h.) i nordlige områder med svært oseanisk klima.

Varmere – våtere - villere

Norsk klimasenter har laget klimaprofil for Nordland- et kunnskapsgrunnlag for planlegging av klimatilpasning basert på forventede klimaendringer og klimautfordringer i fylket. Nordland fylkeskommune oppsummerer hovedfunnene for Nordland på følgende måte:

- Vinterstid kan polare lavtrykk gi rask vindøkning og kraftig snønedbør i ytre strøk.
- Årstemperaturen øker med ca. 5 grader celsius. Mest om vinteren og minst om sommeren.
- Nedbøren øker med ca. 15 prosent.
- Dager med mye nedbør kommer litt hyppigere, og med økt nedbørintensitet.
- For vind viser beregningene små endringer, men usikkerheten er stor.

Klimaendringene kan ha konsekvenser for forvaltningen av Lofotodden nasjonalpark:

- Økt nedbør og høyere temperatur kan gi økt gjengroing av kulturlandskap og sanddynemark.
- Plante- og dyreliv knyttet til de alpine sonene vil kunne få leveområdene redusert.
- Sjøfuglbestandene reduseres.
- Økt nedbør og mer ekstremvær kan gi utrasing og erosjon på stier.
- Økt nedbør og mer ekstremvær kan føre til forringelse av kulturminner.
- Økte temperaturer (hetebølger) på sørlige breddegrader kan påvirke turismen, og føre til at Norge og Lofoten blir mer attraktiv som turistdestinasjon.
- Økte temperaturer vinterstid kan føre til mindre snødekke, og i større grad tilgjengeliggjøre fjellområdene i Lofotodden for fotturisme hele året. Mer ferdsel vinterstid kan føre til mer slitasje på vegetasjonen på en årstid der den er på sitt mest sårbare.
- Flere besøkende og mer ferdsel i fjellet kan føre til flere uønskede situasjoner (brudd på vernebestemmelsene) og/eller ulykker.

Annen negativ påvirkning

Ferdsel utenom de tilrettelagte stiene er uheldig, og med det høye besøkstallet i nasjonalparken kan dette føre til slitasje på marken. Et tydelig strategisk grep for å ivareta verneinteressene er å kanalisere besøkende til utvalgte områder som tåler høyt besøkstrykk, og det kan i den forbindelse være nødvendig med fysisk tilrettelegging og forsterkning av stier. Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir en oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging som kanaliseringstiltak.

Nasjonalparken er et populært besøkssted for både norske og utenlandske turister, og mange ønsker å dele videoer og bilder fra parken med bruk av drone. Denne bruken av drone kan være forstyrrende for både besøkende og dyreliv, og det er ønskelig å holde dette på et minimumsnivå.

Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene. Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.

Bruk og historikk

Eierstruktur

Nasjonalparken berører følgende gnr./bnr.:

Moskenes kommune: 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/24, 2/1, 2/2, 2/3, 2/4, 3/1, 4/1, 4/2, 4/3, 5/1, 5/5, 5/8, 5/9, 5/10, 5/11, 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5, 6/6, 6/7, 6/8, 6/9, 6/10, 6/11, 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 7/6, 7/7, 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 8/5, 8/6, 8/7, 8/8, 9/1, 9/2, 9/4, 9/13, 10/3, 11/2, 12/8, 13/1.

Flakstad kommune: 17/4, 18/1, 18/2, 18/3, 18/4, 18/6, 18/7, 18/9, 18/10, 18/11, 18/14, 18/17, 18/19, 18/20, 18/21, 18/22, 18/23, 19/1, 20/1, 20/5, 20/6, 20/7, 20/8, 20/9, 20/10, 20/11, 20/12, 20/13, 20/16, 20/17, 20/18, 20/19, 20/20, 20/29, 21/1, 21/2, 21/4, 26/1, 26/3, 26/4, 26/5, 26/6, 26/7, 26/8, 26/9, 26/10, 26/11, 26/13, 26/16, 26/17, 26/18, 27/1, 27/1/1, 27/2, 27/3, 27/4, 27/5, 27/7, 27/8, 27/9, 27/10, 27/11, 27/12, 27/15, 27/16, 27/17, 27/18, 28/1, 28/2, 28/3, 28/4, 44/1, 44/2.

Eiendommene som ligger i Moskenes kommune utgjør totalt 62 280 daa, hvorav 34,6% er privateide, 8% er statlige og 57,5% er umatrikulert.

Eiendommene som ligger i Flakstad kommune utgjør totalt 23 422 daa, hvorav 29,3% er privateid, 2,9% statlige og 67,7% umatrikulert.

Verneprosess

Den 31.05.2012 fikk Fylkesmannen i Nordland i oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning(DN) å starte arbeidet med utredning av nasjonalpark i Moskenes og eventuelt Flakstad kommune.

Bakgrunnen er en henvendelse fra Moskenes kommune til DN om at de ønsket oppstart av et utredningsarbeid for en nasjonalpark. Arbeidet ble ledet av en styringsgruppe som bestod av to folkevalgte politikere fra hver kommune, samt fylkesmiljøvernssjef og kulturvernssjef i fylket.

Fylkesmannen meldte om oppstart av arbeid med verneplan for Lofotodden nasjonalpark i 2013 og verneplanen var på høring i 2014, da med forslag om et område på 109km². Endelig forslag til vern kom i 2015, med tilrådning til opprettelse i 2017. Nasjonalparken ble vedtatt i 2018 med et totalareal på 99km². Nasjonalparken er fastsatt ved kgl.res. 22. juni 2018 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 35 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

Restriksjonsområder

Det er ingen områder med ferdselsforbud i nasjonalparken, men bruk av sykkel og hest er regulert og motorferdsel er i utgangspunktet forbudt. Det er lavtflygingsforbud, og bruk av drone er også forbudt. Organisert bruk av hest og sykling på barmark er bare tillatt på veier og stier, det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika.

Vernegrense

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca. 99 km², hvorav ca. 13 km² er sjøareal. Vernekart er å finne fremst i forvaltningsplanen og i Naturbase.

Brukshistorie

Rundt Lofotodden er det spor etter menneskers virke over en tidsperiode på 6 000 år. Området er rikt på kulturminner, og landskapet er preget av menneskelig bruk over flere tusen år gjennom skjøtsel, beitebruk og jordbruk. Det er registrert flere kulturminner knyttet til ulike tidsperioder, blant annet bosetninger så langt tilbake som til steinalderen. Flere hustuffer og strandvollgraver er synlige uten markering eller rekonstruksjon.

Flere steder på «yttersida», Refsvika, Helle og Bunessanden, var det bosetninger helt opp mot 1950-tallet og spor finnes i form av hus, hustuffer, hager, steingjerder, veier, stø og havneanlegg. Lofotodden nasjonalpark har samlet sett stor tidsdybde og områder med svært høy kulturhistorisk verdi.

Landbruk

Den nordlige delen av Lofotodden nasjonalpark er en del av et større beiteområde for landbruket på Fredvang og Krystad, og er organisert som Vestbygda Beitelag. Beitelaget har beiterettigheter innenfor Lofotodden nasjonalpark. Ifølge verneplanen for Lofotodden nasjonalpark var det fire beitebrukere, og til sammen 1 800 søyer og lam på Fredvang og Krystad i 2014. I 2021 var antallet redusert til to beitebrukere og omkring 100-150 vinterfôrede sau. Områdene i nord har stor verdi for landbruksnæringen på grunn av milde vintre og god beitekvalitet. I Moskenes kommune er det i dag ikke beitedyr, med unntak av noen få sau og høylandsfe som beiter på Rostad, utenfor nasjonalparken.

På Vindstad er det etablert et beitelag, og det er et ønske om å starte med beitedyr for å holde kulturlandskapet på Vindstad og i Bunesfjorden i hevd. Forvaltningsmyndighet kjenner ikke til beiterettighetene innenfor nasjonalparkens grenser. Området Reinefjorden er beitekartlagt av Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO) og er vurdert til å ha svært god beitekvalitet.

Beitenæringa kan bli negativt påvirket av ferdsel der hvor attraktive turområder overlapper med beiteområder med høy verdi, ved at beitedyr endrer beitemønster.

Friluftsliv

Lofotodden nasjonalpark har stor betydning for friluftsliv og rekreasjon, og forvaltningsmyndigheten jobber med tilrettelegging av stier for å kanalisere ferdsel. Stiene bidrar til kanalisering av ferdselen, noe som bidrar til å ta vare på naturverdiene. Det er imidlertid verdt å merke seg at all ferdsel skal skje varsomt å ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturmiljøet. Nasjonalparken er attraktiv for både sommer- og vinteraktiviteter, og man finner ulike former for friluftsliv i parken året rundt. I utgangspunktet var det fra før vernetidspunktet gjort svært lite tilrettelegging for friluftsliv i det som

nå er Lofotodden nasjonalpark. Ved Ågvatnet er det oppført en gapahuk av Moskenes Jeger og fiskeforening. På stien fra Torsjorden til Kvalvika og på stien fra Innersand til Kvalvika var deler av stien klopplagt før vernetidspunktet. Ved Kvalvika er det bygd ei åpen bu, og opparbeidet faste bålplasser ved hjelp av stein og drivtømmer funnet på stranden. På Refsvika ble det før vernetidspunktet opparbeidet en bålplasse som er brukt av lokale aktivitetsbedrifter.

Lettere og tyngre tilrettelegging skjer i dag stort sett i regi av nasjonalparkstyret. Tilrettelegging som gjennomføres er forankret i besøksstrategien og tilhørende tiltaksplan.

Med lettere tilrettelegging menes rydding av vegetasjon, mindre tiltak i grunn (fjerning av stein og stubber, enkle tiltak for å lede vannsig, samt utlegging av bru/klopp eller kavlelegging). Mest aktuelt er legging av klopp/gangbaner av trevirke, men legging av steinheller kan på mindre partier også være aktuelt. Skilting og merking av sti er også lettere tilrettelegging.

Med tyngre tilrettelegging menes større tiltak i grunn, der man gjerne må tilføre stein og grusmasser som bærelag for sti. Det skal etterstribes å bruke stedefegen stein og grus lokalt i Lofoten. Områder rundt revegeteres for å redusere inntrykket stien har på landskapet rundt. Bruk av anleggsmaskiner og helikopter kan være aktuelt her.

Det vises til besøksstrategien og tilhørende tiltaksplan for oversikt over hvilke områder og stier som prioriteres for lettere og tyngre tilrettelegging.

Bestemmelsene i forskriften er ikke til hinder for sanking av bær og matsopp.

Organisert bruk av hest og sykling på barmark er bare tillatt på veier og stier, det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika.

Det er båndtvang fra 1. april til 20. august, og frem til 15. november i Flakstad kommune hvor det er beitende dyr.

Lofotodden nasjonalpark har en godkjent besøksstrategi. Se vedlegg 1 for nærmere informasjon om friluftsliv.

Jakt og Fiske

Jakt, fangst og fiske som er i samsvar med viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i samsvar med disse er tillatt. Grunneier kan styre jakt, fangst og fisk på ulike arter, innenfor gjeldende regelverk, gjennom å regulere antall jakt- og fiskekort som selges og ved å sette kvoter.

Det drives hovedsakelig jakt på småvilt, som hare og rype. Det er enkelte fiskevann i nasjonalparken og noen med anodrome fiskearter.

Reiseliv

Lofoten er en sentral reiselivsdestinasjon i Norge, og nasjonalparken påvirkes i stor grad av dette. Nasjonalparken har naturattraksjoner som er internasjonalt kjent, om som står på «bucket listen» til mange av turistene som er på rundreise i Lofoten. Dette gir gode muligheter for utvikling av naturbasert reiseliv og lokal verdiskapning, men gir også utfordringer. Aktivitetsleverandører tilbyr ulike aktiviteter og opplevelser som i mer eller mindre grad kan påvirke nasjonalparken.

Kajakkpadling eller fisketurisme er en type aktivitet som kan gi besøkende en god nasjonalparkopplevelse uten at de nødvendigvis besøker selve nasjonalparken. Andre arrangerer

organiserte vandreturer i fjell i eller i nær tilknytning til nasjonalparken. Aktivitetsleverandørene varierer i størrelse, fra små enkeltmannsforetak som tilbyr turer i spesifikke områder, til større bedrifter med et bredere tilbud som dekker større deler av regionen. Mens de lokale (Flakstad og Moskenes) og regionale aktivitetsleverandørene (Lofoten) tilbyr dagsturer eller overnattingsturer, er det flere nasjonale og internasjonale leverandører som tilbyr flerdagsturer, noe opp til ti dagersturer gjennom Lofoten.

Gjennom aktiv besøksforvaltning skal nasjonalparkstyret sikre og ivareta verneverdiene i Lofotodden nasjonalpark. All ferdsel og aktiviteter skal ta hensyn til sårbart plante- og dyreliv. Stillhet og ro i naturen skal være viktige kvaliteter for nasjonalparken.

Lofotodden nasjonalpark har en godkjent besøksstrategi. Se vedlegg 1. for nærmere informasjon om reiseliv.

Forskning og undervisning

Et av formålene med vern av Lofotodden nasjonalpark er ifølge formålsparagrafen å bevare et større naturområde som «et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima.».

I nasjonalparken finnes det noen få, korte prosjekter knyttet til besøksforvaltning i samarbeid med ulike forskningsmiljøer. Det er per nå ingen langvarige prosjekter innad i nasjonalparken.

Kulturminner

Rundt Lofotodden kjenner vi spor etter menneskers virke over en tidsperiode på 6000 år. Både vegetasjon og jordsmonnstilvekst er begrenset og spor etter hustuffer fra steinalderen og strandvollgraver er synlige uten markeringer eller rekonstruksjoner.

Alle kulturminner eldre enn 1537 er automatisk fredet og har direkte vern etter kulturminneloven. I områder med automatisk freda kulturminner kan det ikke igangsettes noen form for tiltak.

Innenfor nasjonalparken er det registrert kulturminner fra steinalder og helt frem til nyere tid. På flere av stedene er det registrert kulturminner knyttet til ulike tidsperioder. Spesielt stor verdi er det knyttet til hulemaleriene vi finner i brenningsgrotter langs yttersida. Lofotodden nasjonalpark har samlet sett stor tidsdybde og områder med svært høy kulturhistorisk verdi.

Samisk bosetning i Lofoten er underkommunisert, men er synlig blant annet gjennom stedsnavn. Stedsnavnet Refsvika har f.eks. sitt opphav fra det samiske ordet «reafča», som betyr «stor, flat fjære med leirbunn» (Storvik, 2013). Nasjonalparken har også nyere tids kulturminner.

Et annet område med spesielt stor verdi for kulturminner er Ånstad. Ånstad er et helhetlig kulturmiljø uten moderne inngrep. Området er rikt på kulturminner og har stor tidsdybde. Ånstad er ellers karakterisert ved store båtstøer og steinvorner, et forsøk på å overleve uten molo. I tillegg til områdene nevnt over er det registrert automatisk freda kulturminner i Indretuvvika, Hell, Buvågen, Refsvika, Steinberget, Hermannsdalen, Bunes, Kvalvika, Stokkvika og på Mulstøa.

Langs kysten av Lofotodden var det inntil første halvdel av 1900-tallet fast bosetting på stedene Ånstad, Tuv, Hell, Buvågen, Refsvika, Hermannsdalen, Bunes og Horseid i Moskenes kommune samt i Kvalvika, Stokkvika og Mulstøa i Flakstad kommune. Brukene på yttersida var i hovedsak kombinasjonsbruk med fiske og småbruk. Spor fra bosetningen finnes i form av hus, hustuffer, hager,

steingjerder, veier, stø og havneanlegg. På Buvågen er det bygd 3 varder. Hvilken funksjon disse har hatt er usikkert. Det er i utgangspunktet ikke ønskelig fra den regionale kulturminneforvaltningens side å rekonstruere bygningsmassen på disse stedene, og forekomster av automatisk fredete kulturminner, forsterker behovet for en restriktiv holdning til nybygging med forankring i kulturminnelovens § 3.

Kvalvika

På Kvalvika er det registrert et bosetningsområde med flere hustuffer og andre strukturer, med trolig datering til middelalder og nyere tid. De kjente strukturene ligger i den vegetasjonsdekte øvre delen av Kvalvika, og er ikke vurdert som truet. Det er imidlertid påvist omfattende erosjonsskader på den delen av lokaliteten som ligger på Rørholmen nederst i Kvalvika. Her er det gjort utgravning for å sikre at mest mulig kunnskap om boplassen skulle sikres før den forsvant for godt.

Hulemaleri

Bergkunsten er noe av det mest sårbare kulturminnene vi har ettersom bildene brytes ned over tid som et resultat av naturlige kjemiske og mekaniske nedbrytningsprosesser. Nedbrytningen er både et direkte og indirekte resultat av de ulike menneskeskapte prosesser og handlinger. Det er knyttet spesielt stor verdi til hulemaleriene, spesielt, Kollhellaren. Kollhellaren er en av de største hulene i landet med bergkunst, og er en ca. 200 meter dyp og over 50 meter høy, korsformet kysthule med mer enn 30 okermalte menneskefigurer fordelt på tre figurfelt, ett felt i hver korsarm. Hulemaleriene er ca. 3 000 år gamle, og er ekstremt sårbare for ytre påvirkning, og spesielt menneskelig påvirkning. Det er derfor viktig å beskytte de sårbare maleriene i hulen. Kulturminnemyndigheten, Nordland Fylkeskommune, har vedtatt ferdselsforbud i hulene med bergkunst i Lofotodden nasjonalpark. Bare i Kollhellaren er det lov med ferdsel gjennom guide-selskaper som er autoriserte av kulturminnemyndigheten.

Hulemaleriene i Kollhellaren og boplassen på Kvalvika er spesielt utsatt for ytre påvirkning. Trusselbildet mot maleriene i Kollhellaren vurderes som høyt.

Veifar Vindstad-Bunes

Den steinlagte veien på ca. 150 meter ble i sin tid bygd som sysselsettingstiltak på 1930- tallet. Veien er ikke formelt vernet, men er et viktig lokalt kulturminne og viser den lokale byggeskikken for Lofoten. Veien er nevnt i kulturminneplanen for Lofoten, Nordland fylkeskommune, 2009: «Veifar Vindstad-Bunes, Moskenes kommune. For lettere å kunne dra mellom Yttersia og Innersia fikk kvinnene i den lokale «Indre Sjømannsmisjonsforening» i gang arbeid med en vei mellom Vinstad i Reinefjorden og Bunes ved storhavet. Arbeidet ble startet som sysselsettingstiltak i 1936/37, men ble aldri fullført.»

Bygg og Installasjoner

Det er lite bygg og installasjoner i nasjonalparken, det er et par hytter og Kystverket har noen installasjoner.

Se vedlegg 3. for oversikt over bygg i nasjonalparken.

Motorferdsel

Det er lite motorferdsel i nasjonalparken. Omsøkt bruk er i hovedsakelig i tilknytning til beitenæringa, båttransport over Ågvatnet og helikopterbruk for vedlikehold av Kystverket sine installasjoner. Det er en målsetning at motorferdsel holdes til et minimum.

Forvaltning

Innledning

Lofotodden nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Lofotodden nasjonalpark. Styret er oppnevnt av Miljødirektoratet, etter innstilling fra de berørte kommuner og Nordland fylkesting. En nasjonalparkforvalter er styrets sekretær og står for den daglige drifta av nasjonalparken. Styret består av 3 representanter, en fra hver kommune og en fra fylkeskommunen.

Nasjonalparkstyret har ansvar for informasjon og skjøtselstiltak, i tillegg til å behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via nasjonalparkstyret og sluttbehandles av Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder verna etter naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjør hvem som er forvaltningsmyndighet for verneområdene og er klageinstans for vedtak som blir fattet av forvaltninga. Miljødirektoratet veileder også forvaltningsmyndigheten i hvordan verneforskrifter skal praktiseres og legger rammer for forvaltning av våre verneområder.

Klima- og miljødepartementet er øverste myndighet for miljøforvaltning i Norge. Departementet har ansvaret for at miljøpolitikken som Stortinget har vedtatt blir gjennomført. Departementet er også overordna myndighet for forvaltning av områder verna etter naturvernloven, naturmangfoldloven og viltloven.

Moskenes og Flakstad kommune er myndighet på de fleste andre lovverkene som kan få betydning i nasjonalparken, som plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

Statens naturoppsyn er forvaltningas feltapparat. Statens naturoppsyn har ansvar for tilsyn i nasjonalparken og anmelder eller informerer dersom de kommer over lovbrudd.

Forvaltningsmyndigheten har i følge vedtektene et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd.

Mål og strategiske grep

Målet med forvaltningsplanen og tiltakene som iverksettes av forvaltninga er at verneverdiene blir ivaretatt. Det er press på så vel arter som sårbar natur i Norge og det er viktig at området blir ivaretatt. Dagens besøkstall med den slitasjen det innebærer er på grensen av både verneområdets og lokalbefolkningas tåleevne. Ei ytterligere økning av besøk i verneområdet vil føre til økt press på verneverdiene. Ut fra kunnskapsgrunnlaget, og ut fra ønsker for utviklingen i og rundt nasjonalparken, har nasjonalparkstyret definert en målsetning for hver av disse fire elementene i besøksstrategien:

1. Mål for verneverdiene

Gjennom aktiv besøksforvaltning skal nasjonalparkstyret sikre og ivareta verneverdiene i Lofotodden nasjonalpark. All ferdsel og aktiviteter skal ta hensyn til sårbart plante- og dyreliv.

Stilhet og ro i naturen skal være viktige kvaliteter for nasjonalparken.

2. Mål for landbruket

Det skal stimuleres til økt skjøtsel og beitebruk for å opprettholde kulturlandskapet i Lofotodden nasjonalpark. Besøkende må gis innsikt i landbrukets betydning for å ivareta kulturlandskapet og verneverdier. Det skal skapes forståelse for at besøkende må vise hensyn til beitedyr.

3. Mål for de besøkende

De besøkende, både fastboende og tilreisende, skal få gode opplevelser og økt kunnskap om natur- og kulturarven i området. De gode opplevelsene skal bidra til å skape tilhørighet til områdene, og lokalt engasjement og eierskap til forvaltningen av nasjonalparken. Besøkende skal få mer kunnskap og forståelse for sporløs ferdsel i naturen.

4. Mål for reiselivet

Lofotodden nasjonalparkstyre skal bidra i å skape en bærekraftig reiselivsutvikling i Lofoten gjennom bruk av kommersielt merke for Lofotodden nasjonalpark. Reiselivet tilknyttet nasjonalparken skal bidra til å ivareta verneverdiene i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret skal være en bidragsyter i den politiske diskusjonen om fellesgodefinansiering for Lofoten.

Videre i besøksstrategien har nasjonalparkstyret definert overordnede grep og handlinger som må tas for å nå disse målsetningene.

Bevaringsmål

ID	Bevarings måltekst	Tilstandsv ariabel	Mål t tilstand	Oppre ttet	Visningsfelt
VV000 03401 + 8662	Målsetning: Redusere slitasje på vegetasjon ved å restaurere én hovedsti.	7SE Spor etter slitasje og slitasjebetinget erosjon	Dårlig	05.08. 2020	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/150804?bevaringsmallID=8662
VV000 03401 + 9787	Mye slitasje på vegetasjon på grunn av ferdsel. Sårbar naturtype. Mål om å redusere slitasjen gjennom	7SE Spor etter slitasje og slitasjebetinget erosjon	Dårlig	23.04. 2021	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/174408?bevaringsmallID=9787

	kanalisering og tilrettelegging av ferdsel.				
--	---	--	--	--	--

Tiltaksplan

ID_TILTAK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevarings mål	Dato innlagt	Dato ferdig	Intern t opphav
ID_TILVV00003401_00000001	1	Kanaliserings tiltak - Tyngre tilrettelegging - Bunesfjorden - Bunesanden	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000002	2	Kanaliserings tiltak - Tyngre tilrettelegging - Ryten og Kvalvika	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000006	3	Utarbeide skjøtelsesplan for Kvalvika og Bunesfjorden	Slått	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000004	4	Rydding av marint avfall - Bunesanden og Kvalvika	Annet	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000005	5	Strategi og tiltak for håndtering av tursøppel og toalettavfall ved steder med høye besøkstall	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000003	6	Skiltplan Lofotodden - turskilt og merking av stier	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000007	7	Prosjekt - Utforming av Innfallsport på Fredvang - Infrastrukturtiltak og informasjonstiltak	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_00000008	8	Prosjekt - Utforming av	Tilrettelegging og	Ikke valgt			

		innfallsport på Reine og Vindstad - Infrastruktur- og informasjonstil tak	informasjon				
ID_TILVV00003401_000000010	9	Kanaliseringstil tak - Tilrettelegging rundt Ågvatnet	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_000000009	10	Prosjektplan og mulighetsstudie - innfallsporten Å - Infrastruktur, Utkikkspunkt og natursti	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_000000011	11	Informasjonstil tak - informasjonspunkt Sørpågen	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_000000012	12	Kanaliseringstil tak - Tilrettelegging og forsterking av sti Tindstinden	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILVV00003401_000000013	13	Uttak av fremmede treslag på Yttersida - små og spredte forekomster av gran og vrifuru	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Ikke valgt			

Skjøtselsplan

Planbehov er ikke avklart.

Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

Forvaltningsutfordringer

Det er en overordnet utfordring med det totale antall besøkende i nasjonalparken, og det må jobbes med kanalisering av ferdsel, informasjonsarbeid, og etablering av innfallsporter med parkering og toalett for å sikre sporløs ferdsel.

Skogen som er kommet opp de siste årene er gjengroingsskog, og uttak av ved eller tynning av skog vil ikke forringe verneverdiene, men heller fremheve det åpne landskapet og naturtypene knyttet til det.

I 2013 ble det utført en naturtypekartlegging etter NiN-metoden i Lofotodden nasjonalpark, hvor de anbefaler at skjøtsel med ekstensiv husdyrbeite settes i gang igjen nokså raskt der det har vært tradisjon i mange hundre år. Videre gjengroing bør unngås, dette for å hindre endringer i vegetasjonen (og dermed tap av arts mangfold), og ikke minst også for å ta vare på Lofotens typiske landskapsbilde, som har oppstått over tida takket være langvarig tradisjonelt jordbruk.

Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene. Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.

Hulemaleri er noe av det mest sårbare kulturminnene vi har ettersom bildene brytes ned over tid som et resultat av naturlige kjemiske og mekaniske nedbrytningsprosesser. Nedbrytningen er både et direkte og indirekte resultat av de ulike menneskeskapte prosesser og handlinger. Det er knyttet spesielt stor verdi til hulemaleriene, spesielt, Kollhellaren. Hulemaleriene er ca. 3 000 år gamle, og er ekstremt sårbare for ytre påvirkning, og spesielt menneskelig påvirkning. Det er derfor viktig å beskytte de sårbare maleriene i hulen.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (lov 19.6.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold) gjelder for all natur og alle myndigheter som forvalter natur, eller som treffer beslutninger med konsekvenser for natur. Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse er generell og overordnet med tanke på at loven omfatter både vern og bærekraftig bruk av naturen.

Målet er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på for fremtiden. Bestemmelsen bygger videre på naturen som en grunnleggende forutsetning for menneskenes liv, helse, næringsvirksomhet, kultur og trivsel. Lovens formål er i samsvar med viktige internasjonale forpliktelser om å ivareta naturverdier, blant annet konvensjonen om biologisk mangfold og andre internasjonale avtaler.

Kapittel II i naturmangfoldloven gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk (blant annet forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter) som også gjelder innenfor naturreservatet. I tillegg skal fem prinsipper (§§ 8 til 12) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet jf. naturmangfoldloven § 7, og bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9.), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11.) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i verneområdene innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Samlet belastning på verneområdene er et sentralt moment ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra

verneforskrift. Utarbeiding av forvaltningsplan bidrar dermed til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskrifta legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det normalt settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold, og tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til det å oppfylle vilkårene.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering er blant annet relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes for å sikre verneverdiene. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt blant annet i forbindelse med skjøtseltiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med blant annet behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskrifta § 7, jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77. Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskrifta. For mer informasjon om § 48 se kapittel "Sentrale føringer".

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Se kapittel "Sentrale føringer" for mer informasjon.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde). Det er viktig at grunneiere, kommune og andre offentlige og private instanser tar hensyn slik at ikke verneverdiene innenfor verneområdet blir forringet.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2018-06-22-1001>

Sentrale føringer

I tillegg til dispensasjon etter de spesifikke dispensasjonsbestemmelsene i verneforskrifta, kan forvaltningsmyndigheta gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. En slik dispensasjon kan gis enten hvis tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, hvis sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig eller hvis vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsene i § 48 skal fungere som en sikkerhetsventil for tiltak som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I praksis vil det som oftest være det første alternativet som blir vurdert. Dette er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsene i § 48 er en "kan-regel". Det betyr at selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt så er det ingen som har krav på dispensasjon. For mer utfyllende informasjon, se Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrift, kapittel 7:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M106/M106.pdf>.

Forvaltningas adgang til skjøtselsarbeid, Naturmangfoldloven § 47, gir generelle regler om forvaltningas adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltninga adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir forvaltninga mulighet til å gjennomføre tiltak i skjøtselsøyemed som ellers er forbudt eller regulert av verneforskrifta. Unntaket gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheta står for. Eksempel på skjøtselstiltak som kan foregå etter § 47 er tiltak for å opprettholde eller oppnå naturtilstanden som var formålet med vernet. I dette inngår også tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtsel som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring av naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel i hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Ved behov for å passere eiendom utenfor verneområdet gir naturmangfoldloven § 72 adgang til dette. Eier og eventuelle andre rettighetshavere skal, hvis mulig, varsles om skjøtsel på forhånd. Eventuelle økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneier/rettighetshaver. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier. Beslutninger etter naturmangfoldloven § 47 er ikke enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. tredje ledd, a.	<p>Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring er ikke søknadspliktig.</p> <p>Vedlikehold defineres som rutinemessig arbeid for å hindre forfall på grunn av jevn og normal slitasje, for eksempel mindre tiltak som takteking, etterisolering, montering av nye ruter med mer. Tiltak som innebærer fasadeendring og oppgradering defineres ikke som vedlikehold og er søknadspliktig. Ombygging eller utvidelser defineres ikke som vedlikehold og er søknadspliktig.</p> <p>Utgangspunktet for vedlikeholdstiltak bør være at den opprinnelige bygningen bevares og at alt arbeid skjer i samsvar med lokal byggeskikk.</p>
2	Veier og annen infrastruktur	§ 3. tredje ledd, b.	<p>Vedlikehold av stier og skilt er ikke søknadspliktig.</p> <p>Med sti menes ferdselsårer som forvaltningsmyndighet har, eller har som hensikt å merke og/eller tilrettelegge. Alle stier i Lofotodden nasjonalpark er tegnet inn i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>Med vedlikehold menes reparasjon av eksisterende stier og bruer, opprettholding av eksisterende stimerking, og utskifting av turskilt og andre infoskilt. Tiltak på eksisterende stier som innebærer utskifting av materiale eller påfylling av nye masser defineres som vedlikehold når det er nødvendig for å forhindre forfall, slitasje og erosjon. Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, men kan skje på en slik måte</p>

			<p>at stier og skilt opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet. Vedlikehold av stier innebærer at det kan ryddes for å bedre framkommeligheten. Skifte av dekke, utvidelser og endringer i retning er tiltak som går ut over normalt vedlikehold.</p> <p>Dersom det er behov for så store utskiftninger at anlegget framstår som nytt må det behandles som nybygging og forvaltningsmyndigheten må gi tillatelse etter søknad. Dette gjelder også om anlegg flyttes, for eksempel dersom klopping forlenges eller en sti legges om.</p>
3	Veier og annen infrastruktur	§ 3. tredje ledd, b.	<p>Vedlikehold av broer og liknende er ikke søknadspliktig.</p> <p>Med "og lignende" menes, for eksempel, traktorveier og kjørespor. Det er ikke broer i Lofotodden.</p> <p>Det er tillatt med vedlikehold av veier som går gjennom området. Dette gjelder også eksisterende traktorveier og kjørespor, dersom det ikke er forhold som gjør at disse ikke skal vedlikeholdes.</p> <p>Med vedlikehold menes tiltak eller arbeid for å holde veien vedlike eller opprettholde samme standard som på vernetidspunktet. Vedlikeholdet skal ikke føre til at veien endrer karakter eller får en standard som for eksempel åpner for nye kjøretøygrupper. Det vil normalt være tillatt med nødvendig grusing på veier og vedlikehold av eksisterende grøfter langs veier. Når det gjelder grusing tenker man i denne sammenheng kun på vedlikehold av bærelag/slitelag der dette finnes fra før. Skifte av dekke, for eksempel fra grus til asfalt, er tiltak som går ut over normalt vedlikehold. Det samme gjelder tiltak som går ut på å anlegge nye grøfter, rette ut svinger, omlegging av trasé eller å utvide veien i bredden. Vedlikehold av kjørespor skal ikke føre til at kjøresporene endrer karakter i retning av vei. Det vil kun unntaksvis være tillatt å fylle grus i kjøresporene. Eksisterende grøfter og stikkrenner kan vedlikeholdes. Etablering av nye grøfter og stikkrenner, der det ikke finnes slike fra før, vil gå ut over normalt vedlikehold og er således ikke tillatt. Det samme gjelder for tiltak som går ut på omlegging av traseen for kjøresporet, rette ut svinger, eller utvide kjøresporet i bredden</p> <p>Dersom det er behov for så store utskiftninger at anlegget framstår som nytt må det behandles som nybygging og forvaltningsmyndigheten må gi tillatelse</p>

			etter søknad.
4	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, a.	<p>Ombygging av eksisterende bygninger.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Ombygging defineres som byggmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate.</p> <p>Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen reguleres normalt ikke av forskriften og vil derfor være tillatt. Dersom bærende konstruksjoner skiftes ut og bygningen fremstår som i det vesentlige fornyet er det ikke lenger snakk om vedlikehold, men en ombygging. Avgjørende i vurdering av om tiltaket er å anse som vedlikehold eller ombygging er hvorvidt bærende konstruksjoner skiftes ut eller om bygningen fremstår som vesentlig fornyet. Innredning av uthus eller bod er ikke tillatt. Tiltak som innebærer bruk av andre materialer og/eller dimensjoner for ytterpanel, dører og vinduer, pipeløp og takteking regnes også som ombygging.</p>
5	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, b.	<p>Mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Hytter av en slik størrelse at arealet dekker den funksjon og behov en fritidsbolig er ment å ha, kan ikke påregne tillatelse til utvidelse eller oppføring av uthus/ utedo.</p> <p>Uthus skal være av en beskjeden størrelse, og ha funksjon som utedo, lagerplass for redskap, ved og lignende. De skal ikke være isolert eller innredet for opphold og overnatting.</p> <p>Som mindre utvidelse regnes tilbygg/ utvidelse inntil 10m². Størrelsen skal være forholdsmessig etter hva størrelsen på dagens bygg er. Uthus og utedo bør ha maksimalt totalt bygningsareal på 10m². Størrelse på frittstående utedo bør ikke overstige 3m² bebyggd areal.</p> <p>Ved vurderinger om det skal gis tillatelse til rivning/gjenoppføring eller utvidelse av eksisterende bruksareal for fritidsbebyggelse er det oftest en fordel</p>

			<p>om bebyggelsen samles i en bygning. Det kan bli stilt vilkår om at eventuelt uthus skal være revet før tilbygg/nybygg tas i bruk.</p> <p>Søknader vil bli strengt vurdert, med vekt på dokumentert behov og virkningene på verneverdiene.</p>
6	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, c.	<p>Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>En naturskade er en skade som direkte skyldes en naturulykke i form av skred, storm, flom eller lignende. Naturskade er ikke skade som skyldes manglende vedlikehold over tid, for eksempel sopp.</p> <p>Søknader om gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade vil bli positivt behandlet. Nye hytter skal i utgangspunktet være lik den gamle med hensyn til plassering, areal og størrelse, men forvaltningsmyndigheten kan be om endret plassering med tanke på verneverdiene.</p>
7	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, d.	<p>Mindre tiltak knyttet til eksisterende fritidsboliger.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Med mindre tiltak menes plattinger, gjerder, hager, og liknende. Forvaltningsmyndighet vil være restriktive til å gi tillatelse til mindre tiltak.</p>
8	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, e.	<p>Bygging av bruer, legging av klopper og sikringstiltak langs stier.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging og sikringstiltak langs sti. Tiltak skal i all hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene, eller når det er nødvendig som sikringstiltak av hensyn til liv og helse for besøkende. Det vil være en restriktiv holdning til etablering av stier i områder som ikke er nevnt i besøksstrategien eller er vist i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>Ved tiltak som krever tillatelse etter § 3. fjerde ledd,</p>

			<p>bokstav e., skal behovet utredes ut ifra en helhetlig vurdering av virkning på verneverdiene, besøkstrykk, omfang av slitasje, og hensynet til friluftslivet. Tiltakene skal medføre minst mulig inngrep og bidra til å ta vare på naturopplevelsene. Tiltakene skal ha en god teknisk og estetisk utførelse.</p> <p>Tiltak i regi av forvaltningsmyndighet skal vurderes iht. verneforskriftens § 13 om skjøtsel.</p>
9	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, f.	<p>Oppsetting av skilt og merking av stier.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere oppsetting av skilt og merking av stier. Merking av sti og oppsetting av skilt for å informere om verneområder gjøres hovedsakelig i regi av forvaltningsmyndigheten.</p> <p>Det kan gis dispensasjon for vedlikehold av sti og oppsetting av skilt i regi av andre aktører, etter følgende retningslinjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • All merking og skilting skal være i tråd med merkehandboka, merkehandboka.no • Ved søknad om nye stier skal beitelaginteressene høres. <p>Forvaltningsmyndigheten kan av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner legge om eller legge ned løyper og stier.</p> <p>Fysiske innretninger/trimposter er søknadspliktig.</p> <p>Det vil være en restriktiv holdning til skilting og merking i områder som ikke er nevnt i besøksstrategien eller er vist i kartvedlegg 1 og 2.</p>
10	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, g.	<p>Etablering av landfester for fiskeredskaper.</p> <p>Det kan etter søknad gis tillatelse til å lage landfester for fiskeredskaper med enkle bolter slått ned i en bergsprekk ved dokumentert behov.</p>
11	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, h.	<p>Oppføring av mindre anlegg/tiltak i forbindelse med utøvelse av fiskeri.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Bruk av ny, moderne teknologi som unngår eller begrenser skader på naturmangfoldet og som gir gode</p>

			<p>samfunnsmessige resultater vil bli sett på som positivt, jf. nml § 12.</p>
12	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, i.	<p>Oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for landbruksdrift.</p> <p>Eventuell tillatelse til oppføring av gjeterbu eller andre gjerder og anlegg til bruk i landbruksdriften vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av konkrete søknader. Kommunal landbruksmyndighet må bekrefte at det foreligger et faktisk behov.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan stille vilkår til plassering, utforming, størrelse, bruk og fargevalg. Når gjerder krysser stier, blir det stilt krav om at det settes opp gjerdeklyv eller porter. Virkningen på verneverdiene må vurderes i hvert konkrete tilfelle.</p> <p>Det skal vurderes om alternative driftsmetoder og teknikker, for eksempel ny teknologi, som unngår eller begrenser skader på naturmangfold og gir samfunnsmessige gode resultater, kan tas i bruk jf. nml § 12.</p> <p>Dersom landbruksdriften opphører, eller dersom bygninger, anlegg og innretninger ikke lengre er i bruk, kan det bli stilt krav om at det fjernes.</p>
13	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, j.	<p>Bruksendring av eksisterende bygninger.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan etter søknad gi tillatelse til bruksendring.</p> <p>Bruksendring er en endring av bygningens bruk, for eksempel ombygging av uthus til hytte. Forvaltningsmyndighet vil ha en restriktiv holdning til ombygging som medfører bruksendring og som kan ha en negativ påvirkning på verneverdiene. Ombygging som medfører bruksendring fra landbruksbygning til fritidsbolig tillates normalt ikke.</p>
14	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, k.	<p>Rivning av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan etter søknad gi tillatelse til rivning.</p> <p>Ved rivning skal det sikres at det som rives ikke har status som kulturminne, og alternative plasseringer bør utforskes for å sikre verneverdiene. Rivning og oppføring må være godkjent etter annet lovverk og det må framlegges et dokumentert behov.</p>
15	Bygninger og	§ 3. fjerde ledd, l.	<p>Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner</p>

	andre installasjoner		<p>og andre farledstiltak for å trygge ferdselen til sjøs.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Ved oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak må det fremlegges et dokumentert behov fra fagmyndighet.</p>
16	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, m.	<p>Bygging av enkle gapahuker i tilknytning til etablert løypenett.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Med løypenett menes skiløyper som er etablert av idrettslag, turlag eller kommune. Det er ikke et etablert løypenett i Lofotodden nasjonalpark på nåværende tidspunkt. Dersom det skal etableres et løypenett, skal behovet for etablering av gapahuker vurderes av forvaltningsmyndigheten.</p>
17	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, n.	<p>Utlegging av flytebrygger.</p> <p>Ved søknad om utlegging av flytebrygge må det fremlegges et dokumentert behov. Det kan bli stilt vilkår om at flytebryggen må være tilgjengelig for allmennheten.</p>
18	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, o.	<p>Oppføring av 1 bygning på/ved tuft ved siden av eksisterende bolig på Bunes.</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>I verneplanen er det et unntak på yttersiden av Lofotodden nasjonalpark til oppføring av 1 bygning på Bunes. Her bodde det fram til 1944 to familier i to hus som lå inntil hverandre. I 1944 eksploderte en mine på stranda nedenfor husene, noe som førte til at ett hus ble sprengt bort og det andre fikk store skader. Bunes ble etter dette fraflyttet. Restene av det skada huset er i etterkant satt i stand og benyttes som fritidsbolig. Etterkommere etter familien som mistet huset sitt i eksplosjonen ønsker å gjenoppføre dette. Tiltaket vil ha liten landskapsmessig betydning siden huset vil ligge helt inntil eksisterende bygning, det vil imidlertid ha svært stor betydning for grunneiere og etterkommere etter de som mistet huset sitt i ulykken i 1944.</p> <p>Bygningen skal bygges etter lokal og tradisjonell byggeskikk. Den gamle grunnmuren setter rammene for størrelsen av bebygd areal. Bygningens fasade skal</p>

			ha samme utforming, og oppføres i samme materiale som den historiske bygningen hadde. Bygningen skal males eller beises i samme farge. Opprinnelig utforming, materialbruk og fargebruk må dokumenteres ved søknad om oppføring.
19	Landbruk – jord og skogbruk	§ 3. fjerde ledd, p.	<p>Utsetting av saltsteiner.</p> <p>Ved utsetting av saltsteiner må det fremlegges et dokumentert behov. Det kan gis flerårig dispensasjon til utsetting av saltsteiner.</p> <p>Ved utkjøring av saltsteiner må dette omsøkes jf. verneforskriftens § 9.</p>
20	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. femte ledd	<p>Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.</p> <p>Ved vedlikehold, ombygging og utvidelser av bygninger vil forvaltningsmyndighet vektlegge materialvalg, utforming og plassering slik at man oppnår en god løsning i forhold til landskap, bygningsmiljø og lokal byggeskikk. Dette bør skje i samråd med den kommunale bygningsmyndigheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Både nye og eksisterende bygninger skal passe i de naturlige omgivelsene. De skal ha en begrenset størrelse og ha mest mulig ensartet og enkel form. • Materialvalg bør følge det som er tradisjon for i området. Eksempelvis fasadekledning i trevirke. • Det bør ikke være blanke eller skinnende overflater i fasadekledning eller takteking som står i for stor kontrast til omgivelser og landskap. Takteking bør utføres med materiale som gir en mørk og matt fargevirkning og bygningen bør beises eller males i mørke og matte farge. • Alternativt kan fasade males i farger som tradisjonelt har vært brukt i tranmaling (rød jernoksid og gul oker) der dette har vært tradisjon. • Bygningen skal plasseres så lavt som mulig i terrenget. Mur eller pilarhøyde bør ikke være over 60 cm i flatt eller skrått terreng. • Eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad.
21	Annet	§ 4. a.	<p>Beiting.</p> <p>Beiting er ikke regulert av verneforskriften og kan foregå som før. Beitende dyr kan bidra til å ivareta verneverdier knyttet til gammel kulturmark. Generelt bør det utvises en positiv holdning til økt beitebruk i området i forhold til status på vernetidspunktet.</p>

22	Annet	§ 4. b.	<p>Skånsom bruk av trevirke til bålbrenning.</p> <p>Ved skånsomt uttak menes det at det kan tas tørrkvister på stående trær eller fra bakken. Felling av hele trær er ikke skånsomt uttak. I områder med stor utfart oppfordres det til å ta med egen ved til bål.</p> <p>Drivtømmer bør ikke brukes til bålbrenning. Drivtømmer kan huse et interessant artsmangfold, særlig av vedboende sopp. Drivtømmer har i tillegg en kulturhistorisk og landskapsmessig verdi. Det er lite kunnskap om tilfanget av drivtømmer i strandsonen, og føre-var prinsippet tilsier derfor at det tømmeret som ligger i strandsonen bør få ligge i fred.</p>
23	Annet	§ 4. c.	<p>Plukking av bær og matsopp.</p> <p>I utgangspunktet er all vegetasjon fredet mot skade og ødeleggelse. Bestemmelsen i §4. c. hjemler derfor ikke adgang til plukking av bær og matsopp som er sjeldne, truede, sårbare eller som det på annen måte knytter seg spesielle botaniske eller økologiske interesser til. Etter nml § 15. er høsting og annet uttak av viltlevende planter og sopp tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov.</p> <p>Mengdebegrensningen om eget bruk tilsier at det ikke kan høstes vegetasjon til næringsformål e.l.</p>
24	Annet	§ 4. d.	<p>Plukking av vanlige planter til eget bruk.</p> <p>I utgangspunktet er all vegetasjon fredet mot skade og ødeleggelse. Bestemmelsen i §4. d. hjemler derfor ikke adgang til plukking av planter som er sjeldne, truede, sårbare eller som det på annen måte knytter seg spesielle botaniske eller økologiske interesser til. Større uttak eller innsamling av plantemateriale til fôr eller for tillaging av dekorasjoner i større skala er heller ikke tillatt. Etter nml § 15. er høsting og annet uttak av viltlevende planter tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov.</p> <p>Mengdebegrensningen om eget bruk tilsier at det ikke kan høstes planter til næringsformål e.l.</p>
25	Annet	§ 4. e.	<p>Restaurering og bruk av gammel innmark og hager i tråd med historisk bruk.</p> <p>Restaurering vil si å helt eller delvis tilbakeføre det fysiske miljøet til en tidligere standard, dvs. at det må ha vært innmark eller hager i området tidligere. Det er ikke tillatt å innføre arter til området som ikke befinner</p>

			seg der allerede eller å innføre fremmede arter, selv om de har vært i området tidligere.
26	Annet	§ 4. f.	<p>Uttak av fremmede treslag.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten har gjennom verneforskriftens § 13. om skjøtsel, mulighet til å ta ut fremmede treslag for å ivareta formålet med vernet der det er fare for skade på naturmangfoldet. Uttak av fremmede treslag vil så langt som mulig baseres på samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og grunneierne. Grunneierne kan skånsomt ta ut enkelttrær av fremmede treslag når disse representerer en trussel mot verneverdiene i området. Større uttak av fremmede treslag regnes som skjøtsel etter verneforskriften § 13., og kan bare iverksettes av forvaltningsmyndighet.</p> <p>Alt uttak av fremmede treslag skal foregå etter følgende retningslinjer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hogsten skal foregå utenom hekkesesongen for fugl, det vil si at hogsten ikke skal skje i perioden 1. mars – 15.juli. 2. Trærne skal kappes ved bakken, lavest mulig. 3. Alle stubber skal ha tilnærmet vannrett snitt for å unngå klauv-, mule- og jurskader på beitende dyr i området. 4. Eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med rydding er søknadspliktig, og bør begrenses til frossen og snødekt mark. <ol style="list-style-type: none"> 1. Hogstavfall skal ryddes sammen og brennes. Gjennomføring av brenning er nærmere beskrevet under. 2. Eldre trær knytta til gamle hager er en viktig del av kulturmiljøet, og bør få stå. 3. Planting etter hogst vil ikke tillates. <p>Retningslinjer for brenning av hogstavfall:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bål plass skal planlegges med forvaltningsmyndigheten og det skal tas hensyn til sårbare naturtyper. • Bål plassene skal legges i forsenkninger i terrenget på mest mulig triviell vegetasjon. • Ha en plan for hvordan brannen kan slukkes, jf. forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn § 8-2. • I forkant av brenning skal det ringes varsel til nødsentralen 110 for å hindre uttrykning.
27	Annet	§ 4. f.	<p>Vedhugst.</p> <p>Alt vedhugst skal foregå etter følgende retningslinjer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det tillates kun vedhugst til eget bruk, ikke til videre salg.

			<ol style="list-style-type: none"> 2. Vedhugst skal kun skje som forsiktig plukkhogst, flater for vedhugst skal ikke overskride 1 daa. 3. Hogsten skal foregå utenom hekkesesongen for fugl, det vil si i perioden 1. mars til 15. juli 4. Døde trær er fredet mot vedhugst og ødeleggelse. Forbudet gjelder også fjerning av vindfall som ikke har verdi som vedressurs. 5. Uttransport av ved skal skje i henhold til verneforskriftens § 9. tredje ledd, bokstav c. 6. Eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med rydding er søknadspliktig, og bør begrenses til frossen og snødekt mark.
28	Annet	§ 4. f.	<p>Rydding av løvskog.</p> <p>Verneverdiene i verneområdet er knyttet til det åpne landskap, men på grunn av endret bruk, herunder opphør av slått og mindre beitedyr i utmark, er flere områder nå i ferd med å gro igjen av stedegen lauvskog. For å opprettholde naturverdiene kan det derfor være behov for å rydde lauvskog.</p> <p>Det er åpnet for at grunneier kan rydde lauvskog på egen eiendom uten søknad. Dette vil være positivt for kulturmiljøet tilknyttet de gamle bosetningene og tilhørende hager. Mer omfattende rydding av lauvskog i nasjonalparken regnes som skjøtsel etter verneforskriften § 13., og kan bare iverksettes av forvaltningsmyndighet.</p> <p>Alt uttak av stedegen lauvskog skal foregå etter følgende retningslinjer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hogsten skal foregå utenom hekkesesongen for fugl, det vil si at hogsten ikke skal skje i perioden 1. mars – 15.juli. 2. Trærne skal kappes ved bakken, lavest mulig. 3. Alle stubber skal ha tilnærmet vannrett snitt for å unngå klauv-, mule- og jurskader på beitende dyr i området. 4. Eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med rydding er søknadspliktig, og bør begrenses til frossen og snødekt mark. <ol style="list-style-type: none"> 1. Kvist og annet avfall etter rydding kan ligge igjen spredt i terrenget, men skal ikke blokkere stier, bekker og elver. Kvist kan også brennes. Gjennomføring av brenning er beskrevet nærmere i retningslinje #26. 2. Eldre trær knyttet til gamle hager er en viktig del av kulturmiljøet, og bør få stå.
29	Annet	§ 5. første ledd	<p>Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vann er</p>

			<p>forbudt.</p> <p>Kartlegging av dyreliv i forskningsøyemed kan føre til unødig forstyrrelser og vil i slike tilfeller være søknadspliktig. Ringmerking av fugl eller el-fiske er eksempler på kartlegging i forskningsøyemed som kan føre til unødig forstyrrelse og som er søknadspliktig. Forvaltningsmyndighet må vurdere hvert enkelt tilfelle.</p>
30	Annet	§ 5. andre ledd, a.	<p>Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.</p> <p>Jakt, fangst og fiske som er i samsvar med viltloven, lakse- og innlandsfiskeoven og forskrifter gitt i samsvar av disse er tillatt. Dette betyr at verneforskriften ikke legger restriksjoner på den tradisjonelle utøvelsen av disse aktivitetene. Det er forbud mot utsetting av nye dyrearter.</p> <p>Grunneier kan styre jakt, fangst og fiske på ulike arter, innenfor gjeldende regelverk, gjennom å regulere antall jakt- og fiskekort som selges og ved å sette kvoter.</p>
31	Annet	§ 5. andre ledd, b.	<p>Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.</p> <p>Rovviltforvaltningen reguleres ikke av verneforskriften.</p>
32	Annet	§ 5. andre ledd, c.	<p>Rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i samsvar med gjeldende lovverk.</p> <p>Grunneier kan ta bort egg og dun etter gjeldende lovverk.</p>
33	Annet	§ 5. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.</p> <p>Ågvatnet er eneste aktuelle område hvor det er forsøkt regulering av fisk tidligere, og hvor det er åpent for framtidig regulering med en aktiv jeger og fiskeforening.</p>
34	Kulturminner	§ 6.	<p>Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.</p> <p>Kulturminner som er aktuell for istandsettelse, vedlikehold og skjøtsel er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stønanlegg og steinvorr på Ånstad • Hulemaleri ved Kollhellaren • Steinlagt veg over Einangen ved Bunesfjorden Nordland fylkeskommune ved Kulturminner i Nordland

			<p>og Sametingets kultur- og miljøvern avdeling er kulturminnemyndigheter og skal involveres i alt arbeid i tilknytning til kulturminner. Ved en eventuell dispensasjon for restaurering av kulturminner skal det gjøres en helhetlig vurdering i forhold til naturkvalitetene, andre brukerinteresser i området og gevinsten av tiltaket. Forvaltningsmyndighet skal påse at eventuell skjøtsel og istandsetting av kulturminner ikke er i konflikt med verneformålet i verneforskriften.</p> <p>Retningslinjer for forvaltningen av kulturminner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som ikke skyldes naturlig forfall. • Planer om restaurering av kulturminner vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. • Eventuelle tiltak knyttet til kulturminner skal alltid avklares med kulturminnemyndighetene og grunneiere. <p>Utgravning av kulturminner regnes ikke under § 6. i verneforskriften og må omsøkes etter nml § 48.</p> <p>Begrepene kulturminner og kulturmiljøer defineres i kulturminneloven: Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljø menes områder hvor ett eller flere kulturminner inngår som en større helhet eller sammenheng.</p> <p>Istandsetting er reparasjonsarbeid for å bringe en bygning, en del av bygning eller et annet objekt opp på et ordinært vedlikeholds nivå, slik at bare løpende vedlikehold vil være nødvendig senere. En antikvarisk istandsetting innebærer at reparasjon baseres på bruk av materialer og teknikker tilpasset bygningens eller anleggets egenart.</p> <p>Vedlikehold er rutinemessig arbeid for å hindre forfall på grunn av jevn og normal slitasje.</p> <p>Skjøtsel er regelmessig vedlikeholdstiltak, for eksempel vegetasjonsskjøtsel, for å ivareta et kulturminner og/eller kulturmiljø.</p>
35	Friluftsliv	§ 7. andre ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet.</p> <p>Organisert ferdsel defineres som ferdsel der en person eller firma/etablissement planlegger, koordinerer eller arrangerer tur og det er snakk om grupper av deltagere, en aktivitet som gjentas eller der aktiviteten</p>

		<p>er kunngjort/markedsført på forhånd.</p> <p>Trimposter(digitale eller fysiske) er ikke definert som organisert ferdsel. For å sikre at verneverdiene blir ivaretatt bør plassering av trimposter forelegges forvaltningsmyndigheten for en vurdering av mulig skade på naturverdiene. Dette må skje før trimposten publiseres. Trimposter på barmark i verneområdene bør ikke åpnes før etter hekke/-yngletiden, det vil si etter 15. juli. Merk at fysiske trimposter og andre innretninger er søknadspliktig etter § 3. fjerde ledd, bokstav f. (retningslinje #9).</p> <p>Tradisjonell turvirksomhet, herunder ferdsel til fots og telting vil i utgangspunktet ikke være til skade for naturmiljø, men omfanget av aktiviteten vil ha noe å si. Det blir i stadig større omfang tilbudt organiserte turer og aktiviteter i Lofotodden nasjonalpark, og samlet sett kan dette påvirke naturmiljøet ved at ferdsel fører til varige skader på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv.</p> <p>Gjentatte turer med en stor gruppe mennesker til de samme stedene gjennom en lengre tidsperiode kan føre til stor slitasje og skade på vegetasjonen. Eksempler på dette kan være hyppige guida turer. Det hekker også flere arter av rovfugl spredt i nasjonalparken. I hekketida kan ferdsel inn på rovfuglreir i verste fall føre til avbrutt hekking. Overnatting og telting på populære steder kan føre til markslitasje, skader fra bålpyring, og toalettavfall som forurenser drikkevann og naturmiljø.</p> <p>Nasjonalparkstyret må ha mulighet til å vurdere samlet belastning for å kunne vurdere om organisert ferdsel er til skade for naturmiljø eller ikke. Dersom nasjonalparkstyret vurderer at organisert ferdsel kan skade naturmiljø, kan det ikke gis tillatelse til aktiviteten ifølge § 7. andre ledd i verneforskriften.</p> <p>Lofotodden nasjonalpark har en omfattende mengde organisert ferdsel fra både lokale og internasjonale aktører. Aktivitetsleverandører tilbyr ulike aktiviteter og opplevelser som i mer eller mindre grad kan påvirke nasjonalparken. Aktivitetsleverandørene varierer i størrelse, fra små enkeltmannsforetak som tilbyr turer i spesifikke områder, til større bedrifter med et bredere tilbud som dekker større deler av regionen. Mens de lokale (Flakstad og Moskenes) og regionale aktivitetsleverandørene (Lofoten) tilbyr dagsturer eller overnattingsturer, er det flere nasjonale og internasjonale leverandører som tilbyr flerdagsturer, noen opp til ti dagers turer gjennom Lofoten.</p>
--	--	---

			<p>Ved å sette en terskel på hvilken organisert ferdsel som er søknadspliktig, vil forvaltningsmyndighet få en bedre oversikt over den totale belastningen på naturmiljø. Søknadsplikt er også viktig for å komme i dialog med turoperatører, slik at man kan sette vilkår som minimerer potensialet for skade på naturmiljø. Herunder vilkår om å til enhver tid følge merket sti for å redusere slitasje på vegetasjon, og håndtering av toalettavfall for å unngå forurensning på naturmiljø.</p> <p>Følgende retningslinje er satt for å sikre at organisert ferdsel i Lofotodden ikke er til skade for naturmiljøet</p> <p><u>Retningslinje – organisert ferdsel:</u> Det vises til kartvedlegg 3 som viser soneinndeling av Lofotodden nasjonalpark i sone A og sone B. Områdene i sone A er ikke tilgjengelig til fots, dvs. at man må inn i området via sjøveien. Det er derfor lite tradisjonell turvirksomhet og organisert ferdsel der i dag. I området finnes også fredet kulturminner med ferdselsforbud hjemlet i kulturminneloven, og bare godkjente aktivitetsleverandører kan drive organisert ferdsel her. Potensiale for skade på kultur- og naturmiljø er etter forvaltningsmyndighetens vurdering mye høyere i sone A. Innenfor sone A har forvaltningsmyndighet som hensikt å begrense organisert ferdsel av hensyn til naturmiljø og verdifulle kulturminner. Virksomheter som har godkjenning fra kulturminnemyndighet til å drive guidet virksomhet i forbindelse med Kollhellaren gis prioritet ved behandling av søknad om tillatelse i sone A.</p> <p>Innenfor sone B vil terskelen for å få tillatelse til organisert ferdsel være lavere. Samlet belastning og gruppestørrelser blir vektlagt ved behandling av søknad om tillatelse.</p> <p>Innenfor sone B er organisert ferdsel innenfor nasjonalparken som oppfyller ett av de to punktene under <u>ikke</u> søknadspliktig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkeltturer til fots i regi av bedrifter, turistforeningen, skoler, barnehager eller ideelle lag og foreninger eller andre frivillige organisasjoner med gruppestørrelse på inntil 15 personer. Med enkelttur menes det at det bare er planlagt én tur innenfor sone B i løpet av ett kalenderår. • Gjentatte fotturer innenfor sone B med grupper på inntil fem personer (gruppestørrelse omfatter både gjester og guide).
--	--	--	--

			<p>Organisert ferdsel i nasjonalparken som er søknadspliktig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • All organisert ferdsel innenfor sone A. • Gjentatte fotturer med seks deltagere eller flere (gruppestørrrelse omfatter både gjester og guide) til et eller flere turmål innenfor sone B. • Alle organiserte overnattingsturer med telt i sone B. • Annen organisert aktivitet, herunder ferdsel med sykkel, ferdsel med hest, ferdsel med båt på innsjø, paragliding, klatring, grottevandring, o.l. i sone A og B. <p>Ved en tillatelse kan forvaltningsmyndighet sette vilkår for å ivareta verneverdiene og andre interesser. Følgende minimumskrav stilles til all organisert virksomhet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man skal ha et system for å håndtere toalettavfall slik at det ikke blir liggende igjen i nasjonalparken. Toalettavfall skal tas med ut av nasjonalparken og kastes i nærmeste avfallscontainer/sjøppeldunk. • Sjøppel skal ikke legges igjen eller brennes i nasjonalparken, men skal tas med tilbake og kastes i nærmeste avfallscontainer/sjøppeldunk. • Der det er tilrettelagte stier, herunder steinlagt, gruslagt, klopplagt, eller på annen måte er merket eller skiltet, bør stien til enhver tid følges. • Det bør bare brennes bål på godkjente bålplasser.
36	Friluftsliv	§ 7. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til større arrangementer når dette ikke er i strid med verneformålet.</p> <p>Et større arrangement er definert som et arrangement med over tjue (20) mennesker, der arrangementet på forhånd er kunngjort. Dette kan være konserter, festivaler, idrettsarrangement, jaktprøver, ect. Omfanget av ferdsel i nasjonalparken er stort og bør begrenses slik at en minimerer skadene på naturmiljøet. Potensialet for skade på naturmiljø øker med større arrangement og gjentatte besøk til samme turmål. Forvaltningsmyndighet vektlegger også samlet belastning, og omfanget av ferdsel er i dag så omfattende at man må påregne noe skade på naturmiljø. Ved å sette en terskel på antall deltagere som er søknadspliktig, vil forvaltningsmyndighet få en bedre oversikt over den totale belastningen på naturmiljø. Søknadsplikt er også viktig for å komme i dialog med arrangør, slik at man kan sette vilkår som minimerer potensialet for skade på naturmiljø. Herunder vilkår om å til enhver tid følge merket sti for å redusere slitasje på vegetasjon, og håndtering av toalettavfall for å unngå forurensning på naturmiljø.</p>

			<p>Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til større arrangement når dette ikke strider med verneformålet, dvs. når arrangementet ikke er til skade for naturmiljø, kulturminner eller tradisjonelt friluftsliv. I en avgjørelse vil forvaltningsmyndighet legge vekt på om arrangementet nødvendigvis må legges innenfor nasjonalparken, eller om arrangementet kan gjennomføres i områder utenfor nasjonalparken.</p> <p>Forvaltningsmyndighet vil være restriktive til å gi tillatelse i områder med spesielt verdifulle og sårbare naturverdier, i områder med sårbare kulturminner, eller på tider av året hvor dyrelivet er spesielt sårbart for forstyrrelser. Ved en tillatelse kan det settes vilkår og tak på antall deltagere for å ivareta verneverdier og andre interesser. Samlet belastning vil bli vektlagt ved behandling av søknad om tillatelse.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan gi flerårige tillatelser på inntil 3 år av gangen, når dette ikke er i strid med verneformålet. Tillatelse kan trekkes dersom det er nye forhold som tilsier at arrangementet ikke kan gjennomføres uten at det er til skade for naturmiljø, kulturminner eller tradisjonelt friluftsliv.</p>
37	Friluftsliv	§ 7. fjerde ledd	<p>Sykling på barmark og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier. Det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika som angitt på kartet «Lofotodden nasjonalpark – stier med sykkelforbud».</p> <p>Forvaltningsmyndighet har i kartvedlegg 1 og 2 tegnet inn hva som kan betraktes som stier i Lofotodden nasjonalpark. Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på stier som er merket av i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>El-sykkel regnes som motorisert kjøretøy og er ikke tillatt i Lofotodden nasjonalpark.</p>
38	Friluftsliv	§ 7. femte ledd	<p>Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om stier eller kreve fjernet merking av stier.</p> <p>Omlegging av stier er et tiltak som kan vurderes fortløpende hvis det oppstår konflikter mellom ferdsel og ivaretagelse av kulturminner eller naturmiljø. En tenker seg her situasjoner der eksisterende trafikk forstyrrer dyrelivet unødig eller medfører uønsket slitasje.</p>

			<p>Å legge om stier og kreve fjernet merking av stier omfatter også fjerning av oppmerking, skilt, klopping, bruer etc. Dersom slik nedlegging skal kunne begrunnes ut fra hensynet til kulturminner, må det skje på bakgrunn av en henvendelse fra ansvarlige kulturminnemyndigheter.</p>
39	Friluftsliv	§ 7. sjettede ledd	<p>Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade natur- og kulturmiljøet.</p> <p>Denne bestemmelsen er ikke gjeldende. Det følger av naturmangfoldloven § 34 at "Kongen i statsråd fastsetter det enkelte verneområde, jf. §§ 35 til 39, ved forskrift". Det betyr at myndigheten til å treffe vedtak om nytt vern eller endre gjeldende verneforskrifter ikke kan delegeres videre til underliggende forvaltningsorgan.</p> <p>Bestemmelsen i § 34 sjettede ledd omfatter ikke regulering av ferdsel eller andre aktiviteter i verneområder. Dette innebærer at § 34 vil være en delegeringssperre, dvs. at myndighet til slike reguleringer ikke kan delegeres til Miljødirektoratet med mindre loven endres på dette punktet.</p>
40	Motorferdsel	§ 9. første ledd	<p>Motorferdsel til lands, til vanns og i luften under 300 meter fra bakken er forbudt.</p> <p>Dette gjelder alle typer kjøretøy med motor, inkludert elsykkel og -båt. Båt med motor på innsjø er ikke tillatt.</p> <p>For forvaltninga er det en nasjonal føring at motorisert ferdsel skal holdes på et minimumsnivå. Både med tanke på dyreliv og vegetasjon, men også av hensyn til allmennhetens muligheter til naturopplevelse uten unødig støy og opplevelse av uberørt natur.</p> <p>På grunn av områdets topografi er bruk av beltekjøretøy på vinterføre (skuter) kun aktuelt i begrensede deler av nasjonalparken. Bruk av luftfartøy er dermed satt opp som et alternativ på alle unntaksbestemmelsene.</p>
41	Motorferdsel	§ 9. andre ledd, b.	<p>Motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.</p> <p>Virksomhet som omfattes av denne bestemmelsen er</p>

			<p>ikke søknadspliktig.</p> <p>Med oppsynsvirksomhet menes oppsyn i sammenheng med verneforskriften for nasjonalparken i regi av Statens naturoppsyn.</p> <p>Militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overvåkning av land-, sjø- og luftterritoriet - forsvarsplaner, herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler • beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker • rene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste <p>Forsvarsdepartementet har uttalt at vanlige øvelser ikke omfattes av ovenfornevnte unntak.</p>
42	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, a.	<p>Øvingskjøring for formål nevnt i andre ledd bokstav b)</p> <p>Tiltak som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Øving og kjentmannskjøring for redningstjeneste er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken. En bør derfor i første rekke forsøke å finne øvelsesområder utenfor nasjonalparken. Med noen års mellomrom kan det likevel være aktuelt å tillate kjentmannskjøring i nasjonalparken dersom den er koordinert og anbefalt av hjelpekorps og politiet. Hensikten må være at redningsmannskapene skal kunne gjøre seg kjent med lokale vinterforhold i nasjonalparken, noe som kan være verdifullt i en redningsoperasjon.</p> <p>Øvingskjøring skal utføres i tråd med annet lovverk og retningslinjer.</p>
43	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, b.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med bufehold.</p> <p>I forbindelse med husdyr på beite kan det være behov for motorisert ferdsel. Det er direkte hjemmel til motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe jf. verneforskriften § 9. andre ledd, bokstav c. Annen kjøring i forbindelse med husdyrhold (for eksempel transport av saltslikkesteiner, gjerdemateriell, sanking av dyr) er søknadspliktig.</p> <p>Ved tilsyn av bufe bør drone vurderes som et alternativ til bruk av helikopter jf. verneforskriften §</p>

			10.
44	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, c.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med hogst etter § 4 bokstav e.</p> <p>Det kan gis tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med vedhogst, tynning og uttak av fremmede treslag. Dette omfatter transport av virke, samt transport av nødvendig utstyr. Det vil settes rammer for bruken for å ivareta verneformålet, minimere motorisert ferdsel og ivareta ønsket om stillhet og ro.</p>
45	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, d.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter.</p> <p>Til hytter kan det gis dispensasjon for inntil fem turer pr år til frakt av varer og utstyr til drift og vedlikehold. Søknaden vurderes opp mot søkers behov for transporten.</p>
46	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, e.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.</p> <p>Det kan gis tillatelse til frakt av materialer i forbindelse med byggearbeid. Søknaden vurderes opp mot søkers behov for transporten.</p>
47	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, f.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varig forflytningshemmede til egen hytte.</p> <p>Det kan bare gis tillatelse ved varig forflytningshemming. Alder og midlertidig sykdom oppfyller ikke kravet i forskrifta. Det kan kreves legeerklæring som dokumentasjon.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten må ved avgjørelsen av søknaden avveie mot de skader eller ulemper den vil føre til, og det kan settes vilkår. I avveiningen må det legges vekt på den særstilling forflytningshemmede står i med hensyn til transportbehov.</p>
48	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, g.	<p>Oppkjøring av skiløyper.</p> <p>Virksomhet som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Det er ikke et etablert løypenett i Lofotodden nasjonalpark på nåværende tidspunkt. Oppkjøring av skiløyper er i utgangspunktet ikke aktuelt pga. områdets topografi. Området som var vurdert som aktuell for oppkjøring av skiløyper ble tatt ut at nasjonalparkgrensen før vernetidspunkt.</p>
49	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, h.	<p>Lavtflyving med fly eller helikopter i samband med geologisk kartlegging i regi av Norges geologiske</p>

			<p>undersøkelse.</p> <p>Virksomhet som omfattes av denne bestemmelsen er søknadspliktig.</p> <p>Bruk av fly eller helikopter må, dersom det er mulig, utøves utenom kjente lokaliteter for kongeørn og havørn, og utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet.</p> <p>Det bør vurderes om drone kan brukes som et alternativ til helikopter og fly ved geologisk kartlegging.</p>
50	Annet	§ 10. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse bruk av droner når dette ikke er i strid med verneformålet.</p> <p>Følgende retningslinjer gjelder for behandling av søknader om tillatelse til bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark.</p> <p><u>Forvaltningsmyndighet gir i utgangspunktet ikke tillatelse til bruk av drone for følgende formål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruk av drone i sammenheng med fornøyelse, underholdning eller rekreasjon. • Bruk av drone for privat bruk og promotering (f.eks. sosiale medier). • Bruk av drone for bruk til reklame og markedsføring i strid med besøksstrategien for det aktuelle verneområdet. • Bruk av drone i sammenheng med konkurranser, idrettsarrangement og liknende sammenkomster. <p><u>Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til bruk av drone for følgende formål når det foreligger et behov:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn av beitedyr. • Tilsynsvirksomhet og drift av anlegg og installasjoner, f.eks. kraftlinjer eller navigasjonsinstallasjoner. • Forvaltning og skjøtsel i regi av forvaltningsmyndighet eller SNO, naturovervåkning, dokumentering for å fremme verneverdier og naturverdier, naturkartlegging, vitenskapelige undersøkelser og lignende. • Aktivitet i regi av kystvakten. • Formål hvor verneforskriften gir hjemmel for å gi tillatelse til motorisert ferdsel til samme formål (f.eks. bruk av helikopter). • Formål hvor avslag risikerer å medføre alternativ bruk av luftfartøy (helikopter).

			<p><u>Ved en tillatelse kan forvaltningsmyndighet sette vilkår for å ivareta verneverdiene og andre interesser.</u></p> <p><u>Følgende minimumskrav stilles til søker:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dronepiloten må være registrert som droneoperatør hos Luftfartstilsynet og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner. • I søknad om tillatelse skal geografisk område for bruk av drone avgrenses i kart. • Besøkende i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig. Det bør ikke brukes drone i nærheten av populære turistmål eller mye brukte ferdselsårer slik at friluftslivet blir skadelidende. • Bruk av droner må, dersom det er mulig, utøves utenom kjente lokaliteter for kongeørn og havørn, og utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet. • Bruk av drone nær fugl og øvrig dyreliv skal unngås. Dersom rovfugl observeres i området, skal dronen tas ned inntil fuglen har trukket seg unna. • Dispensasjon/tillatelse kan gis for inntil 3 år om gangen. • Ved publisering av materiale, for eksempel film og bilder, bør det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret. <p>Ved dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten for bruk av drone anses dette i Lofotodden nasjonalpark som nyttig bruk og rammes ikke av forbudet mot unødvendig støy.</p>
51	Annet	§ 11.	<p>Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48</p> <p>Den generelle dispensasjonsbestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for uforutsette tilfeller eller spesielle tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Det er vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen kan ikke brukes ved tiltak/aktiviteter som gjentas år etter år.</p>

			<p>Det er to vilkår for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være oppfylt for at dispensasjon kan gis: 1) tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og 2) tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål. Miljødirektoratets rundskriv "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter" (M106-2014) gir retningslinjer for hvordan de generelle dispensasjonsbestemmelsene skal brukes. Dette er igjen basert på forarbeidene til naturmangfoldloven ved Ot.prp. 52 (2008-2009) "Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)" kap. 21 "Merknader til de enkelte bestemmelser" som blant annet gir følgende føringer:</p> <p><u>krav til at tiltaket "ikke strider mot vernevedtakets formål".</u> Hva som anses å være i strid med verneformålet vil variere med angivelsen av verneformålet i den enkelte verneforskrift. Det må dessuten ses i sammenheng med tiltakets omfang, art og plassering vurdert opp mot verneformålet. Tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep vil det som regel ikke være mulig å dispensere for i alle verneområder.</p> <p><u>et vilkår at tiltaket "ikke påvirker verneverdiene nevneverdig".</u> Ordet "nevneverdig" angir at det skal være en ganske snever adgang til dispensasjon, og at det bare skal skje i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Siktemålet med denne presiseringen er å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende tillatelser. Bestemmelsen gir også en klar anvisning på at hensynet til verneverdiene skal være overordnet f.eks. næringsinteresser.</p> <p><u>begge overnevnte krav må være oppfylt for at dispensasjon kan gis!</u> Men det følger ikke av dette at dispensasjon nødvendigvis skal gis dersom kravene er oppfylt. Ingen har krav på dispensasjon, og andre vurderingsmomenter kan komme inn. Vurderingen er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer fra overordnet myndighet. Bl.a. vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltaket, og spørsmål om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden.</p> <p><u>dispensasjonsbestemmelsen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i</u></p>
--	--	--	---

			<p><u>vernevedtaket.</u> Forvaltningsmyndigheten må ta i betraktning om en dispensasjon vil kunne gi økt fremtidig press for liknende tillatelser. Dersom det er knyttet usikkerhet til hvilke virkninger et tiltak kan ha for naturmiljøet bør føre-var prinsippet tillegges stor vekt. Rimelig tvil om virkningene av et foreslått tiltak eller naturinngrep bør f.eks. føre til at en søknad avslås eller at en avgjørelse utsettes inntil spørsmålet er nærmere avklart.</p> <p><u>tiltak som bidrar til å fremme verneverdier.</u> Som regel vil det bli gitt dispensasjon i slike tilfeller. Slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Ofte vil det også være uproblematisk å tillate bruk som er nøytral i forhold til verneverdiene, dvs. som verken fremmer eller er i strid med disse.</p> <p><u>tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning.</u> Stor lokal interesse eller regional betydning kan generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen er ikke ment for tiltak som kun har lokal betydning. Bestemmelsen kan likevel unntaksvis benyttes for forhold av regional betydning som f.eks. viktige kommunikasjonsanlegg som riksveger, flyplasser, jernbaner mv. En forutsetning bør da være at det ikke finnes alternative løsninger eller at alternative løsninger blir så vidt mye dyrere og/eller omfattende, slik at det vil være av "vesentlig samfunnsmessig betydning" at det blir gitt en dispensasjon.</p>
52	Annet	§ 13.	<p>Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47</p> <p>Med begrepet skjøtsel menes aktive tiltak, vanligvis på økologisk grunnlag, som gjennomføres for å opprettholde og/eller utvikle en ønsket naturtilstand i et område i samsvar med verneformålet og bevaringsmålene. Skjøtselstiltak kan for eksempel være restaurering, rydding, tynning, styving, hogst, beiting, slått og brenning. Kanaliseringstiltak som merking, skilting og stibygging er også å betrakte som skjøtsel når tiltakene er nødvendig for å opprettholde og/eller ivareta ønsket naturtilstand.</p> <p>Planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak må skje i samsvar med forvaltningsplanen og i nært samarbeid mellom forvaltningsmyndighet, grunneiere, rettighetshavere og brukere. Berører skjøtselstiltak</p>

		<p>privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt det er mulig varsles på forhånd jf. nml § 47. Arbeid med skjøtselstiltak koordineres med Statens naturoppsyn.</p> <p><u>Marint avfall</u> Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene. Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.</p> <p>Det bør gjennomføres årlige vårryddinger på følgende sandstrender: Kvalvika, Vestervika og Bunessanden. På Horseid kan det være behov for vårrydding, dette bør overvåkes og vurderes nærmere.</p> <p><u>Kanalising av ferdsel</u> Et tydelig strategisk grep for å ivareta verneinteressene er å kanalisere besøkende til utvalgte områder som tåler høyt besøkstrykk, og det kan i den forbindelse være nødvendig med fysisk tilrettelegging og forsterkning av stier. Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging som kanaliseringstiltak. Tiltak skal i all hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene, eller når det er nødvendig som sikringstiltak av hensyn til liv og helse for besøkende.</p> <p>Når tiltak gjennomføres iht. verneforskriftens § 13 skal behovet utredes ut ifra en helhetlig vurdering av virkning på verneverdiene, besøkstrykk, omfang av slitasje, og hensynet til friluftslivet. Tiltakene skal medføre minst mulig inngrep og bidra til å ta vare på naturopplevelsene. Tiltakene skal ha en god teknisk og estetisk utførelse.</p> <p><u>Fjerning av fremmede treslag</u> I tillegg til å ta opp og/eller øke beitetrykket, vil det også være positivt å fjerne noen av treoppslaget, noe som spesielt gjelder etablerte og/eller plantete fremmede bartrær. Det vokser spredte forekomster med bartrær (vrifuru og gran) på Helle, Refsvika og Tuv. Disse bør overvåkes, og fjernes ved fare for spredning.</p>
--	--	--

			<p><u>Beite og slått</u></p> <p>I 2013 ble det utført en naturtypekartlegging etter NiN i Lofotodden nasjonalpark, hvor de anbefaler at skjøtsel med ekstensiv husdyrbeite settes i gang igjen nokså raskt der det har vært tradisjon i mange hundre år. Videre gjengroing bør unngås, dette for å hindre endringer i vegetasjonen (og dermed tap av artsmangfold), og ikke minst også for å ta vare på Lofotens typiske landskapsbilde, som har oppstått over tida takket være langvarig tradisjonelt jordbruk.</p> <p>Aktuelle naturtyper i utredningsområdet som tidligere har blitt kulturpåvirket og der vegetasjonen endrer seg vesentlig ved opphør av skjøtsel og fremskridende gjengroing er listet opp nedenfor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturmarkseng (T4) • Boreal hei (T26) • Strandeng (S6) (ikke direkte kulturavhengig, men beiting kan ha positiv effekt på artsmangfoldet) <p>I nasjonalparken vil dette være prioriterte områder som det bør utredes en skjøtelsesplan for:</p> <p><u>Bunesfjorden og Trolldalen</u></p> <p>Området representerer et sjeldent godt utviklet sanddyne-landskap med de fleste utforminger til stede. Sammen med sandstranden i bunn av Buneset vurderes lokaliteten som klart nasjonalt verdifull - A. Området er også i meget liten grad negativt påvirket av inngrep. Området er trolig benyttet som slått- og beiteareal tidligere, men vegetasjonen er mest sannsynlig ikke avhengig av slikt bruk. Vinderosjon og -påleiring, samt furasjering av hare, er tilstrekkelig for at vegetasjonsutformingene opprettholdes.</p> <p><u>Kvalvika</u></p> <p>Sørvestre del av Kvalvika er et topografisk interessant og variert sanddyneområdet og har i tillegg en velformet, representativ rullesteinstrand. Denne delen har klar botanisk verdi. Nordøstre del er mer påvirket og inngår som en viktig del av et gammelt kulturlandskap.</p> <p>I Kvalvika var det fortsatt aktivt sauebeite der beitetrykket fremdeles er ganske godt på de strandnære engene. Beiting har en positiv effekt på artsmangfoldet og bør opprettholdes for å unngå gjengroing.</p>
--	--	--	--

Tilgrensende verneområder

Lofotodden nasjonalpark grenser til Lofotodden naturreservat.

Tilleggsopplysninger

Besøkscenter for Lofotodden nasjonalpark ble etablert i 2021 og ligger sentralt plassert i tettstedet Reine i Moskenes kommune. I tillegg har besøkscenteret en satellitt på Ramberg i Flakstad kommune. Besøkscenteret på Reine skal fungere som et forvaltningsknutepunkt for verneområdeforvaltningen i Lofoten. Besøkscenteret fungerer også som turistinformasjon for Moskenes kommune, og satellitten i Ramberg som turistinformasjon for Flakstad kommune. Besøkscenteret skal formidle informasjon om Lofotodden nasjonalpark, kunnskap om nasjonal og internasjonal natur og bidra til forståelse for vern av naturverdier og biologisk mangfold. Videre skal besøkscenteret motivere til miljøvennlig og bærekraftig friluftsliv.

Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Hanssen, U., Gaarder, G. & Alvereng, P.	2013	Naturtypekart legging etter NiN på Lofotodden, Nordland fylke	Miljøfaglig Utredning	https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-nordland/dokument-fmno/miljo-og-klima-dokumenter/verneomrader/lofotodden/naturtypekartlegging---verneplan-lofotodden-nasjonalpark.pdf
Blindheim, T., Klepsland, J., Olsen, K.M., Hofton, T.H. & Abel, K.	2009	Naturtypekart legging i Moskenes og Værøy kommuner 2007	BioFokus	https://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2008-14.pdf
Haugen, F.	2019	Vegetasjon og beite i områdene Bunesfjorden-Buneset og Kjerkfjorden-Horseid	Norsk Institutt for Bioøkonomi	https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2592359?show=full
Eggen, M.	2021	Fugler i Flakstad - underlagsrapport for kommunedelplan for naturmangfold i Flakstad kommune	BirdLife Norge	https://www.birdlife.no/prosjekter/rapporter/2021_04_NOF.pdf
Larsen, B. H. & Wergelan	2013	Kartlegging av sjøfugl i planlagte	Miljøfaglig Utredning	https://www.wkn.no/Publikasjoner/MU%20Rapport%202013-35.pdf

d Krog, O. M.		Lofotodden nasjonalpark juni 2013		
Lorentzen, M. N.	20 21	Bunessanden i Moskenes kommune. Forenklet konsekvensutredning av naturmangfold og skjøtselsråd	Miljøfaglig Utredning	
Lorentzen, M. N.	20 21	Kvalvika og Ryten i Flakstad kommune. Forenklet konsekvensutredning av naturmangfold og skjøtselsråd	Miljøfaglig Utredning	
Nordland Fylkeskommune	20 08	Kulturminneplan for Lofoten - Utvalgte nasjonalt og regionalt viktige kulturminner i Lofoten	Tapir Akademiske Forlag	https://www.nfk.no/f/p1/id380d659-68ca-4873-a5e3-fa4324fb6a57/kulturminneplan_for_lofoten.pdf
Eggen, M.	20 21	Kartlegging av fugl i Lofotodden nasjonalpark i 2021	Norsk Ornitologisk Forening	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_lofotodden/Besoksstrategi-og-forvaltningsplan/NOF-notat-2021-12-Lofotodden.pdf
Strann, K.B., Frivoll, V. & Johnsen, T. V.	20 06	Viltkartlegging. Moskenes kommune	Norsk Institutt for Naturforvaltning	https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2431388
Forsgren, E., Aarrestad P.A., Gunderse n, H., Christie, H., Friberg,	20 15	Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge	Norsk Institutt for Naturforvaltning	https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m443/m443.pdf

N., Jonsson, B., Kaste, Ø., Lindholm, M., Nilsen, E.B., Systad, G., Veiberg, V., Ødegaard, F.				
Strann, K.- B., Bjerke, J., Frivoll, V., Johnsen, T., & Sortland, F.	20 06	Biologisk mangfold - Flakstad kommune	Norsk Institutt for Naturforva ltning	https://www.nina.no/archive/nina/pppbasepdf/rapport/2006/139.pdf
Storvik, T.- K.	20 13	Kulturminner i Lofotodden nasjonalpark	Nordland Fylkeskom mune	https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-nordland/dokument-fmno/miljo-og-klima-dokumenter/verneomrader/lofotodden/kulturminner-i-lofotodden-nasjonaltpark--nfk-2014.-sarbarhet-og-kartlegging.pdf

Vedlegg

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	13.12.2023	1. Besøksstrategi for Lofotodden nasjonalpark			7814 Kb
	13.12.2023	2. Tiltaksplan Lofotodden nasjonalpark			118 Kb
	12.04.2024	3. Oversikt over bygninger og installasjoner i Lofotodden nasjonalpark			243 Kb
	13.12.2023	4. Skisse til forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark			13285 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	23.11.2023	1. Stier i Lofotodden nasjonalpark			1933 Kb
	23.11.2023	2. Stier i Lofotodden nasjonalpark			1669 Kb
	23.11.2023	3. Soneinndeling - Lofotodden nasjonalpark			2779 Kb

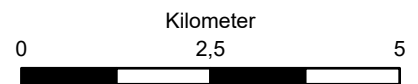
Lofotodden nasjonalparkstyre

Kartvedlegg - Stier i forvaltningsplanen jf. verneforskriften §12, 1 av 2

Tegnforklaring

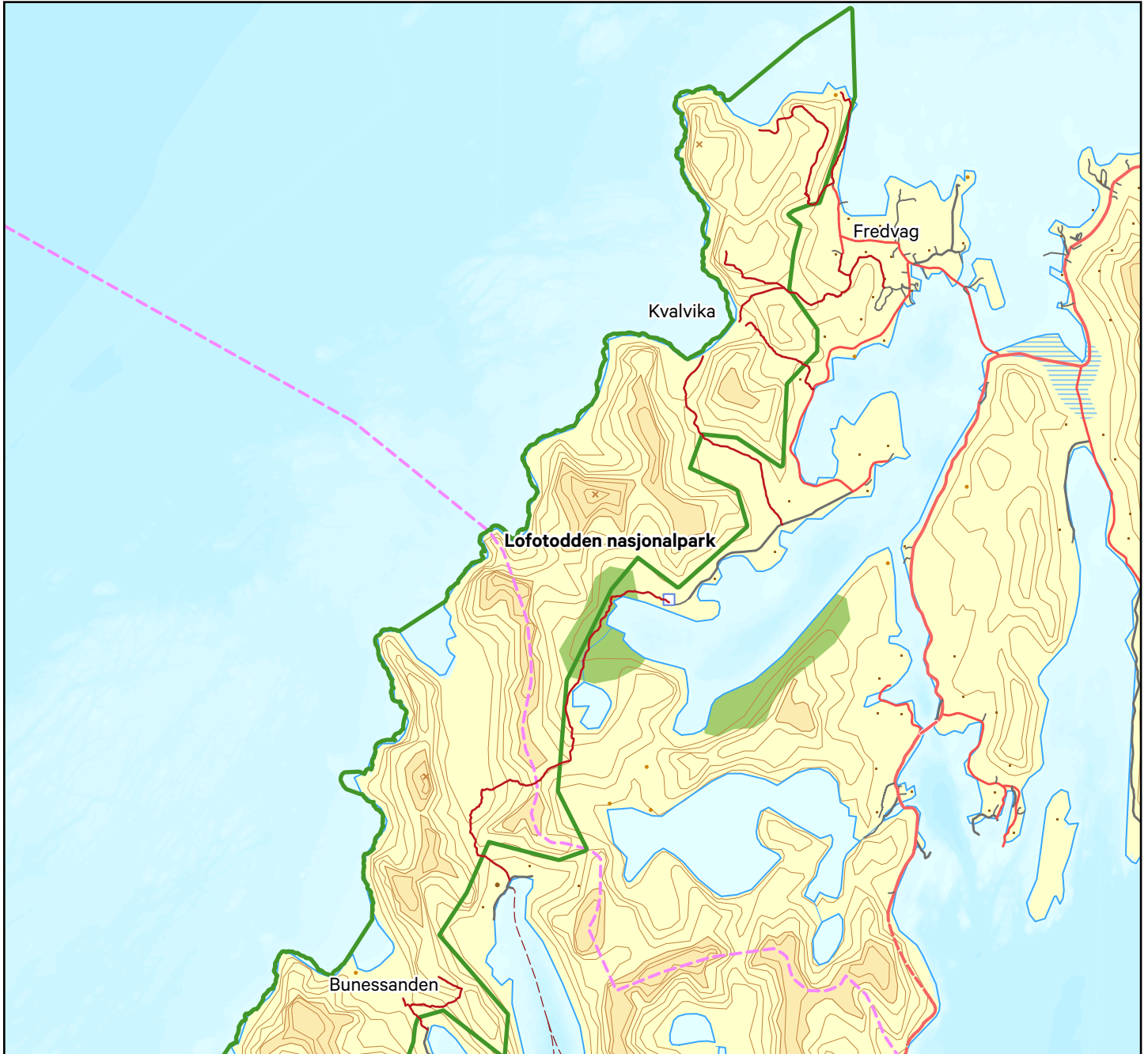
- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Stier

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:100 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

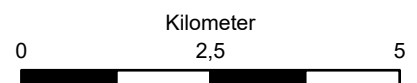

Kartvedlegg - Stier i forvaltningsplanen jf. verneforskriften §12, 2 av 2

Tegnforklaring

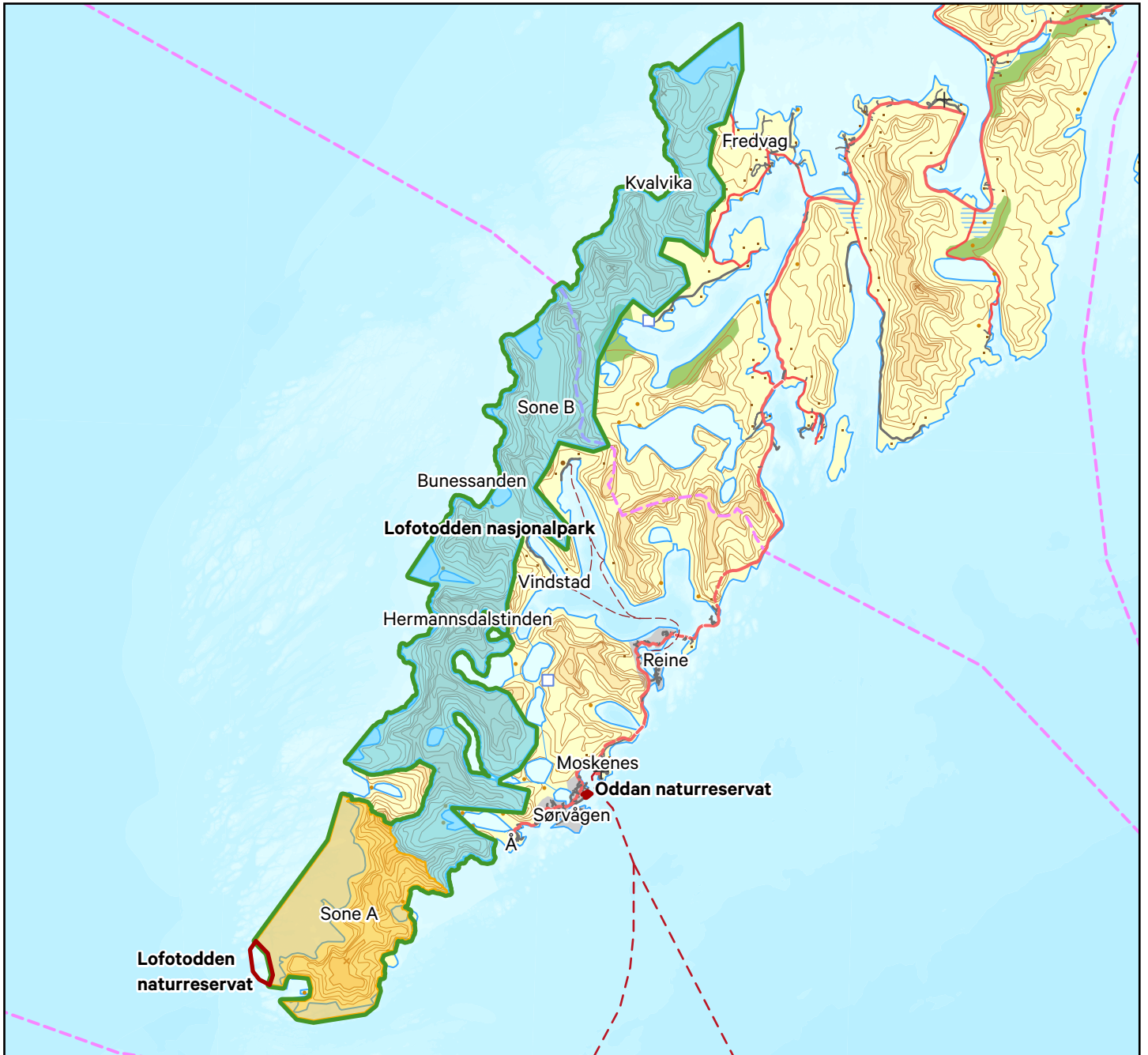
- Lofotodden nasjonalpark
- Stier

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:100 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

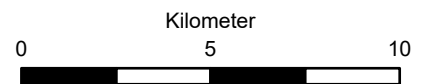

Kartvedlegg - Sonering for organisert ferdsel

Tegnforklaring

- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Sone A
- Sone B

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:200 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

ST 19/24 Eventuelt